

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

4º Educación Primaria

Curso 2021/2022

CEIP PLURILINGÜE OSTILOS

ÍNDICE

1.	INTRODUCCIÓN E XUSTIFICACIÓN.....	1
2.	CONTEXTUALIZACIÓN.....	2
	▪ SITUACIÓN XEOGRÁFICA	
	▪ O CENTRO	
	▪ RECURSOS E INSTALACIÓNS	
	▪ CARACTERÍSTICAS DO GRUPO CLASE	
3.	OBXECTIVOS DA ETAPA.....	5
4.	CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES EN RELACIÓN COS DIFERENTES ELEMENTOS DO CURRÍCULO E O SEU GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN.....	
5.	CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	18
	▪ AGRUPAMENTOS E ESPAZOS	
	▪ MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS	80
	▪ RELACIÓN FAMILIA ESCOLA	
6.	PREVISIÓN DO DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN NOS ESCENARIOS DE ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL, SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL.....	
	▪ MÉTODO ALTERNATIVO Á AULA VIRTUAL PARA A COMUNICACIÓN COAS FAMILIAS E MANTEMENTO DA ACTIVIDADE LECTIVA A DISTANCIA	84
	▪ MODO DE PROVEER O DEREITO Á EDUCACIÓN AO ALUMNADO QUE NON POIDA SEGUIR A ENSINANZA TELEMÁTICA	
	▪ MECANISMOS QUE O PROFESORADO ADOPTARÁ PARA ASEGURAR O SEGUIMENTO CONTINUO DO CURSO POLO ALUMNADO	
7.	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.....	
	▪ AVALIACIÓN INICIAL	
	▪ PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	
	▪ CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO	86
8.	MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	
9.	ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	91
10.	TRATAMENTO TRANSVERSAL DA EDUCACIÓN EN VALORES.....	93
11.	CONTRIBUCIÓN AOS PLANS E PROXECTOS DO CENTRO	94
	▪ CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO DO CENTRO	
	▪ CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE INTRODUCIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN (TIC)	95
	▪ CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO	
12.	MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	

1. INTRODUCCIÓN E XUSTIFICACIÓN

A finalidade da Educación Primaria é proporcionar a todos os nenos e nenas unha educación que permita afianzar o seu desenvolvemento personal e o seu propio benestar, adquirir as habilidades culturais básicas relativas á expresión e comprensión oral, á lectura, á escritura e ao cálculo, así como desenvolver habilidades sociais, os hábitos de traballo e estudo, unha actitude crítica ante a vida en sociedade, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade.

O proceso de ensino aprendizaxe estará inspirado na proposta feita polo Informe Delors “A educación encerra un tesouro” para a *Comisión Internacional de Educación para o Século XXI* dependente da UNESCO; no que se establece catro ámbitos dentro do proceso educativo; aprender a ser, aprender a coñecer, aprender a facer, aprender a convivir. Estes rexerán a nosa actividade educativa de maneira que as nenas e os nenos adquiran aprendizaxes que lles permitan transferir o aprendido ás situacións da vida cotiá buscando un desenvolvemento global e integrador; educando para a vida.

■ XUSTIFICACIÓN

A Programación Didáctica para o terceiro Curso da Educación Primaria está fundamentado no establecido no Real Decreto 126/2014 do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, de 28 de febreiro, polo que se establece o currículo básico da Educación primaria, e no Decreto de 4 de setembro de 2014 da Consellería de Educación de Galicia pola que se establece o Currículo de Educación Primaria para esta Comunidade.

Propoñemos un modelo de ensino-aprendizaxe comprensivo que se enmarca dentro do paradigma da educación universal (global ou integral) que debe preparar todos os cidadáns para ter éxito na vida, a través da adquisición e o desenvolvemento das Competencias Clave.

Entendemos que a función do ensino é facilitar a aprendizaxe dos nenos e nenas, axudándoos a construír, adquirir e desenvolver as Competencias Clave que lles permitan integrarse na sociedade do coñecemento e enfrontar os continuos cambios que impoñen en todas as ordes da nosa vida os rápidos avances científicos e a nova economía global.

Por competencias enténdese, nun sentido amplo, a concatenación de saberes que artellan unha concepción do ser, do saber, saber facer e saber convivir, tal e como se indica no informe da Unesco da Comisión Internacional sobre a educación para o século XXI.

A inclusión das competencias clave no currículo ten como finalidade que os nenos e as nenas a) poidan facer posible o pleno exercicio da cidadanía no marco da sociedade de referencia; b) constrúan un proxecto de vida satisfactorio; c) acaden un desenvolvemento persoal emocional e afectivo equilibrado; e d) accedan a outros procesos educativos e formativos posteriores con garantías de éxito.

Ser competente, desde este enfoque, significa ser capaz de activar e utilizar ante un problema o coñecemento que o alumno ou a alumna ten. Esta concepción está alineada cos principios da aprendizaxe significativa e funcional das

teorías construtivistas. Por aprendizaxe funcional entendemos que as competencias poidan ser aplicadas e transferidas a situacións e contextos diferentes para lograr diversos obxectivos, resolver diferentes tipos de problemas e levar a cabo diferentes tipos de tarefas.

A esta funcionalidade cabe darlle outra dimensión: que os alumnose alumnas aprendan a aprender. Un aprendiz competente é aquel que coñece e regula os seus procesos de construción do coñecemento, tanto desde o punto de vista cognitivo como emocional, e pode facer un uso estratéxico dos seus coñecementos, axustándoos ás circunstancias específicas do problema ao que se enfrenta.

Así, a aprendizaxe das competencias clave, aínda que vai ligada ás áreas de coñecemento e aos estándares de aprendizaxe fixados nelas, é global e adquirese a partir da súa contextualización en situacións reais e próximas ao alumno para que poida integrar diferentes aprendizaxes, tanto as formais, como as informais e non formais, e utilízalas de forma efectiva cando lle resulten necesarias en diferentes situacións e contextos.

En canto ao marco legal que fundamenta esta programación destacamos:

- **L.O.M.C.E.** Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa.
- **DECRETO 105/2014, de 4 de setembro**, polo que se establece o curriculum de educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- **Orde do 25 de xuño de 2020** pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2020/21 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

2. CONTEXTUALIZACIÓN

■ SITUACIÓN XEOGRÁFICA DO CENTRO

O municipio de Teo atópase ao sur de Santiago atravesado pola estrada AC-841 que une Santiago coa Estrada. Tamén o cruza a autoestrada A-9. A este concello tamén se pode acceder pola a estrada AG-56 alternativa a AC-841.

Conta cunha poboación de 18.579 habitantes repartidos en 13 parroquias.

Neste Concello hai outros dous CEIP, un IES e un CRA que da cobertura educativa a todo o alumnado do concello.

O noso centro está situado na urbanización de Os Tilos, zona semiurbana das aforas de Santiago.

No concello de Teo atópase o Centro de Rehabilitación Neurolóxica (FOLTRA) coa particularidade de que os nenos e nenas en idade escolar que acuden a el, escolarízanse na súa meirande parte no noso centro por corresponderlle a zona e por proximidade.

Esto supón que en practicamente todos os cursos haxa algún alumno/a que acude a facer terapia ao referido centro.

■ O CENTRO

É un colexio de educación infantil e primaria público. O centro escolariza a alumnos de entre 3 e 12 anos distribuídos nos distintos niveis.

A etapa de Educación Infantil conta con 6 unidades de 3, 4 e 5 anos. A etapa de Educación Primaria, ten 12 unidades, con dúas unidades en cada nivel educativo.

Considerando a realidade socio-lingüística das familias que forman parte da comunidade educativa do centro, así como o entorno onde está ubicado, a lingua vehicular de aprendizaxe do centro é o castelán. Non obstante, o uso do galego é un dereito recoñecido a tódolos membros da comunidade escolar.

Este ano foi concedido, outra vez, o programa **PLAMBE**, deste xeito realizaranse actividades conxuntas para os distintos niveis para traballar dende todos os equipos.

Tamén continúan as seccións bilingües, polo cal a área de **PLÁSTICA** será impartida na lingua inglesa.

■ RECURSOS E INSTALACIÓNS DO CENTRO

O centro conta con 6 profesores adscritos a Educación Infantil, 12 titoras Educación Primaria, 2 especialistas en Educación Física, 2 especialistas en Inglés, 1 especialista en Música e 1 mestra de Relixión. Tamén contamos cun Orientador, con 3 especialistas en Pedagogía Terapéutica e outra de Audición e Linguaxe que traballan en todos os niveis do centro.

Ademais contamos cun conserxe e unha administrativa.

O recinto escolar conta con dous edificios independentes; un para infantil e outro para primaria, onde ademais das aulas hai unha biblioteca, salón de actos, aula de informática, de música, de Linguas estranxeiras e de Relixión. No exterior atópase o pabillón de deportes.

As instalacións están ben coidadas e dispón de amplos corredores que permiten manter a distancia de seguridade prevista nesta situación de COVID-19 na que nos atopamos no curso 2020/2021. Este centro conta cun patio de recreo moi amplo que permite facer zonas para cada un dos cursos e unha zona verde con árbores da que poden gozar todos os nenos e nenas. Ademais, hai un parque para Ed. Infantil que este ano non se poderá empregar por cuestión de seguridade sanitaria.

■ CARACTERÍSTICAS DO GRUPO CLASE

O cuarto nivel de Educación Primaria ten 41 alumnos/as, repartidos en dous grupos de 21 e 20 alumnos/as. A maioría das familias teñen un nivel socio-cultural medio e manteñen unha comunicación constante co centro e coas tutoras.

A maioría do alumnado emprega o castelán para comunicarse, de todos xeitos irase introducindo progresivamente a lingua oficial de Galicia para que o alumnado adquira competencias orais acordes ao seu nivel madurativo.. En xeral, son bastante dependentes, moi comunicativos e participativos e presentan boa relación entre iguais.

3. O BXECTIVOS DE ETAPA

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non-discriminación de persoas con minusvalía.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado as linguas castelá e galega, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas, e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos nas situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, das ciencias sociais, da xeografía, da historia e da cultura, con especial atención a aqueles relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.

4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES EN RELACIÓN COS DIFERENTES ELEMENTOS DO CURRÍCULO E O SEU GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN

ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realización de proxectos, pequenas investigacións e presentación de resultados. ▪ B1.2. Interese por 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar un proxecto para a obtención dun produto como resultado dun problema formulado, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É capaz de localizar información para realizar un proxecto, explicando os resultados oralmente e por escrito, no caderno ou nun documento de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE

	<p>coidar a presentación dos traballos en soporte dixital ou papel.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Uso das TIC de xeito cada vez máis autónomo para a busca de información e para a súa comunicación, empregando a nivel básico o tratamento de textos (titulación, formato, arquivo e recuperación dun texto, cambios, substitucións e impresión). ▪ B1.4. Seguimento dunha secuencia dada para atopar unha información en internet e noutros soportes. 	<p>elaborar con autonomía documentación sobre o proceso e presentala en diferentes soportes.</p>	<p>resultado de forma oral e escrita.</p>	<p>texto no ordenador.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.2. Presenta os traballos, en soporte dixital ou papel, de maneira ordenada, clara e limpa. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCLE ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.3. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.4. Consulta e utiliza documentos escritos, imaxes e gráficos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.5. Reflexiona sobre o traballo realizado, saca conclusións sobre como traballa e aprende e elabora estratexias para seguir aprendendo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É quen de reflexionar sobre o resultado do traballo realizado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Iniciación á actividade científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Establecer conxecturas de sucesos ou problemas que ocorren no seu contorno por medio da observación e obter unha información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno, empregando medios propios da observación para obter unha información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Descubre e utiliza distintas estratexias para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.2. Emprega axeitadamente o vocabulario que corresponde a cada un dos bloques de contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emprega o vocabulario relacionado cos contidos traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. O traballo cooperativo. ▪ B1.7. Técnicas traballo. Recursos e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Traballar de forma cooperativa apreciando o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.3.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É capaz de traballar individualmente e en equipo, ademais de resolver conflitos de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ k ▪ m 	<p>técnicas de traballo individual.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. 	<p>coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo un uso axeitado dos materiais.</p>	<p>equipo amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.</p>	<p>forma pacífica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. ▪ B2.2. As funcións vitais. Importancia dos sentidos en relación co medio. Descrición do seu papel e formas para o seu coidado habitual. ▪ B2.3. Recoñecemento dos cambios físicos e persoais nas diferentes etapas da vida das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a morfoloxía externa do propio corpo e os órganos máis importantes para o seu funcionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.1. Localiza os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo. ▪ CNB2.1.2. Recoñece a importancia dos sentidos para a relación co medio e as formas de coidalos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Localiza os principais órganos vitais e sabe expresar a súa importancia no funcionamento do organismo ▪ Explica, claramente, a importancia dos sentidos para poder relacionarnos co medio que nos rodea 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h ▪ k ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Saúde e enfermidade. ▪ B2.5. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. ▪ B2.6. Actitude crítica ante prácticas e mensaxes que non favorecen o correcto desenvolvemento da saúde. ▪ B2.7. Factores que producen as enfermidades máis habituais: carie, obesidade, gripe, catarros... ▪ B2.8. Coñecemento de si mesmo/a e dos e das demais: emocións e sentimentos propios e alleos. Valoración das súas habilidades persoais. ▪ B2.9. A relación cos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2 Identificar e explicar as consecuencias para a saúde e o desenvolvemento persoal de determinados hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.2.1. Identifica e adopta hábitos de hixiene, de descanso e de alimentación sa e diferencia prácticas e mensaxes que son contraproducentes para a saúde. ▪ CNB2.2.2 Identifica e valora as súas habilidades persoais. ▪ CNB2.2.3. Recoñece algúns factores que producen as enfermidades máis habituais (carie, catarros, gripe, obesidade) e aplica actuacións para a súa prevención. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Discrimina entre hábitos saudables relacionados coa hixiene, descanso, exercicio físico e alimentación e outros contraproducentes para a saúde ▪ Comparte cos compañeir@s as actividades e hábitos que realiza diariamente para levar unha vida saudable ▪ Recoñece algunhas enfermidades habituais dos nenos e expón medidas para a súa prevención, relacionadas co exercicio físico, alimentación, hixiene e descanso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CMCCT

	<p>demais. Toma de decisións.</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.10. A igualdade entre homes e mulleres. 		<ul style="list-style-type: none"> CNB2.2.4. Planifica, de forma autónoma e creativa, actividades de ocio e tempo libre, individuais e en grupo. 		<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> e h 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Clasificación dos alimentos en función dos nutrientes principais. B2.12. Identificación de sistemas de conservación alimentaria. B2.13. Pirámide alimentaria. B2.14. Análise de dietas equilibradas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Diseñar un menú equilibrado para a súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.1. Clasifica e diferencia alimentos en función dos nutrientes principais. 	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece e clasifica os alimentos dun menú segundo a roda ou a pirámide de alimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.2. Identifica sistemas de conservación alimentaria. 	<ul style="list-style-type: none"> Nomea, alomenos, tres técnicas de conservación alimentaria 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.3. Analiza dietas e elabora un menú equilibrado na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada elaborando un menú saudable e equilibrado. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> b h e l i o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Diferenza entre seres vivos e inertes. B3.2. Identificación de animais e de plantas como seres vivos. B3.3. Identificación e clasificación de rochas a partir de características observables. B3.4. Clasificación de animais vertebrados e invertebrados a partir de características observables. B3.5 Clasificación das plantas (herbas, arbustos e árbores) a partir de características observables. B3.6 Utilización guiada de claves e de guías de animais e plantas para a clasificación e identificación dalgunhas especies existentes en 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Identificar e clasificar, con criterios científicos, animais, plantas e rochas do seu contorno próximo, recoñecendo as súas características principais, buscando información en fontes variadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico. 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica e clasifica animais vertebrados e invertebrados segundo as súas características básicas 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica plantas do seu contorno, con criterio científico. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica as plantas do seu contorno segundo sexan árbores, arbustos ou herbáceas, identificando as súas características principais 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.3. Utiliza claves e guías para a clasificación científica de animais e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica animais e plantas atendendo a criterios científicos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA

	<p>Galicia.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.7. Identificación de cambios observables que se producen nos seres no contorno. B3.8. Valoración da biodiversidade e interese pola súa conservación. 		<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.4. Identifica hábitats de seres vivos e elabora un protocolo para respectar a biodiversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> Relaciona seres vivos co seu hábitat e elabora un protocolo, cun mínimo de tres normas, para respectar a biodiversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
<ul style="list-style-type: none"> a b c e h i j l m o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Planificación, observación e comparación das diversas maneiras en que os seres vivos realizan as funcións vitais utilizando instrumentos apropiados e medios audiovisuais e tecnolóxicos da maneira máis precisa e rigorosa posible. Comunicación dos resultados, empregando distintos soportes textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Planificar, observar e comparar, empregando os instrumentos e o material necesarios e rexistrar de forma cooperativa, algún proceso asociado ao ciclo vital dun ser vivo contrastando os rexistros propios e os dos compañeiros con información doutras fontes. Comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando soportes textuais variados. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.1. Coñece e explica as funcións de relación, reprodución e alimentación. 	<ul style="list-style-type: none"> Explica as funcións de relación, reprodución e alimentación dun animal da contorna Explica as funcións de relación, reprodución e alimentación dunha planta da contorna 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.2. Planifica, observa, compara, rexistra e comunica, empregando soportes textuais variados, os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de secuenciar as etapas do ciclo vital das persoas (infancia, adolescencia, adulto e madurez) relacionando imaxes e características propias de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CSIEE CD
<ul style="list-style-type: none"> a b c e h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. O sol e a auga como fontes de enerxía. B4.2. Características e propiedades do aire e actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. B4.3 Valoración da importancia da boa calidade da auga e do aire para a nosa saúde e o mantemento da vida. B4.4. Intervención da enerxía na vida cotiá. B4.5. Uso responsable dos 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Identificar, a partir de exemplos da vida cotiá, usos dos recursos naturais e consecuencias do seu uso inadecuado facendo fincapé no aforro enerxético e no impacto medioambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.1.1. Identifica e coñece a intervención da enerxía nos cambios da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece alomenos tres fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.1.2. Explica algunhas características e propiedades do aire e as actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de explicar tres características, como mínimo, do aire; ademais de expoñer, alomenos, outros tres feitos responsables para evitar a súa contaminación 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CSC

	<p>recursos naturais do planeta. Aforro enerxético.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. A produción de residuos, a contaminación e o impacto ambiental. ▪ B4.7. Desenvolvemento de actitudes individuais e colectivas fronte a determinados problemas mediambientais. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.3. Elabora protocolos para mellorar os problemas medioambientais da súa contorna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora un protocolo de alomenos catro normas, cara a un aforro enerxético e de recollida de residuos na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Realización de experiencias sinxelas sobre o comportamento dos corpos (lupas, espellos, auga e prismas) diante da luz. ▪ B4.9. Identificación de forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou deformen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para recoñecer os cambios de certos corpos diante da luz e os efectos de forzas coñecidas no movemento dos corpos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1. Investiga e explica o comportamento de certos corpos diante da luz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É quen de explicar o comportamento dos tres tipos de corpos (transparentes, translúcidos e opacos) segundo como actúan fronte á luz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.2. Identifica forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou se deformen a través de experiencias ou pequenas investigacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distingue distintos tipos de forzas que orixinan cambios no movemento dun corpo (movemento, repouso, modificación da traxectoria do movemento) ou que causan deformacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Realización de experiencias con mesturas. ▪ B4.11. Identificación de compoñentes e preparación dunha mestura. ▪ B4.12. Procedementos de separación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Realizar experiencias con mesturas sinxelas de substancias relacionadas coa vida doméstica e do contorno e achegar conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes substancias de uso cotián con respecto á auga e presenta conclusións en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Compara densidades de diferentes substancias que emprega diariamente con respecto á auga (sólidos: goma, pedras, cortiza; líquidos: aceite; gases: CO₂) e expón as conclusións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.2. Identifica e prepara algunhas mesturas de uso doméstico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza mesturas sinxelas e identifica os seus compoñentes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.3. Separa compoñentes dalgunhas mesturas de uso cotián presentando conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Separa os compoñentes dunha mestura heteroxénea de sólido e líquido usando as técnicas de filtración e decantación. Finalmente expón o proceso dun xeito secuenciado 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Identificación da enerxía que fai funcionar as máquinas de uso cotián e doméstico e algúns operadores mecánicos (eixe, roda, polea, plano inclinado, engrenaxe, freo, panca, manivela etc.). ▪ B5.2. Importancia da ciencia e da tecnoloxía para mellorar as condicións de vida e de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Manipular e observar o funcionamento de aparellos e máquinas sinxelas simples e das complexas máis habituais e o seu uso na vida cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Manipula e identifica algunhas máquinas e aparellos sinxelos e habituais na vida cotiá, analizando o seu funcionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola: tesoiras, grampadora, carretilla, coitelo, cubertos, ...ascensor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Coñece a enerxía que empregan as máquinas de uso habitual e explica a importancia da ciencia e a tecnoloxía na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica a enerxía que empregan obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso habitual na vida cotiá: eólica, eléctrica, térmica, solar, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ j ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Planificación e realización dalgún obxecto ou máquina de construción sinxela. ▪ B5.4. Manexo de ferramentas, aparellos e máquinas de uso doméstico, superando estereotipos sexistas. ▪ B5.5 Prevención de riscos no emprego de máquinas de uso cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Planificar e realizar a construción de forma cooperativa dalgún obxecto ou máquina sinxela para a resolución dun problema formulado e presentar os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.1. Identifica e describe oficios en función dos materiais, das ferramentas e das máquinas que empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica e describe un oficio da súa contorna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.2. Aplica os coñecementos ao deseño e á construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Constrúe un aparello sinxelo seguindo unhas instrucións: boneco bailarín coma ex. de máquina composta de varias pancas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inxerencia e que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.1. Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Busca información, selecciona a máis relevante e comunícaa, primeiro oralmente e despois por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CCL

	<p>supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes.</p> <ul style="list-style-type: none"> B1.2. Busca e selección de información empregando as TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafolios) e comunicación das conclusións. B1.3. Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora. 	<p>produto, a documentación do proceso e a comunicación dos resultados.</p>	<p>comunica oralmente e/ou por escrito.</p> <ul style="list-style-type: none"> CSB1.1.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades. CSB1.1.3. Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa. 		<ul style="list-style-type: none"> CSIEE CAA CAA CCL CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> a b c d 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. B1.5. Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia B1.6. A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.2.1. Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material. CSB1.2.2. Adoita un comportamento responsable, construtivo e solidario respectando diferentes ideas e achegas nos debates, recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de participar en actividades individuais e grupais chegando a acordos, tolerando e aceptando distintas opinións e aportacións dos compañeiros/as. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e h i o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Utilización da terminoloxía propia da área. <ul style="list-style-type: none"> Elaboración dun glosario da área. B1.8. Fomento de 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.3.1. Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica a terminoloxía propia da área e comprende textos sinxelos de carácter social, xeográfico e histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CMCCT CSC

	<p>Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico).</p> <ul style="list-style-type: none"> - A prensa escrita e dixital como fontes de información. ▪ B1.9.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos. 	<p>sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.</p>	<p>sobre Ciencias sociais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifestan a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico. ▪ CSB1.3.3.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Expón, oralmente, contidos relacionados co tema que se está traballando. ▪ Interpreta esquemas, imaxes, táboas e gráficos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.A litosfera: placas tectónicas. Os volcáns, os terremotos e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.Coñecer a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e analizar as súas influencias e consecuencias no medio que o rodea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.1..1 Coñece e define a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É quen de explicar a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas sobre un gráfico e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Formas de representación da Terra: planos, mapas, planisferios e globos terráqueos. ▪ B2.3.Identificación dos polos, o eixe e os hemisferios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Explicar e comparar as distintas formas de representar a superficie terrestre identificando os polos, o eixe e os hemisferios e analizar cal delas reflicte mellor a realidade á que representa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.2.1.Explica e compara as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos identificando polos, eixe e hemisferios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica as distintas formas de representación da Terra(planos, mapas, planisferios e globos terráqueos) e localiza os polos, eixe, hemisferios e paralelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4.Os paralelos e meridianos. As coordenadas xeográficas: latitude e lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Identificar e manexar os conceptos de paralelos, meridianos e coordenadas xeográficas para localizar determinados puntos da Terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.3.1. Localiza diferentes puntos da Terra empregando os paralelos e meridianos e as coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Localiza un punto da Terra tomando como referencia os datos de paralelos, meridianos e coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5.Planos, mapas e planisferios. Mapas físicos e políticos. ▪ B2.6.Escalas e signos convencionais dun mapa. ▪ B2.7.Orientación no espazo: Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4.Diferenciar correctamente entre planos, mapas, planisferios, mapas físicos e políticos, analizar e describir as características máis relevantes de cada un e interpretar a súa escala e signos convencionais básicos de cara a orientarse nun espazo determinado e á elaboración dun itinerario empregando as TIC. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.4.1. Identifica e clasifica distintos tipos de mapas, define que é a escala nun mapa, o seu uso e emprega e interpreta os signos convencionais básicos que poden aparecer nel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diferencia entre mapas físicos e políticos e interpreta a escala e os signos convencionais básicos para orientarse e elaborar un itinerario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ i ▪ e ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8.O tempo atmosférico. ▪ B2.9.Medición e predición meteorolóxica. Instrumentos de medida. Elaboración e comunicación dun parte meteorolóxico empregando as TIC (programa de radio, boletín meteorolóxico etc). ▪ B2.10.Gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións: os climogramas. ▪ B2.11.Os mapas do tempo. Símbolos convencionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5.Explicar que é o tempo atmosférico, coñecer os instrumentos de medida, o seu uso, realizar medicións e interpretacións de gráficos a través dos datos recollidos nunha estación meteorolóxica de cara a facer unha predición do tempo atmosférico para un período de tempo determinado e a comunicación deste empregando mapas do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.1. Define tempo atmosférico, identifica os distintos instrumentos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos clasificándoos segundo a función e información que proporcionan e fai medicións, interpretacións de datos e predicións do tempo atmosférico. ▪ CSB2.5.2. Describe e unha estación meteorolóxica, explica a súa función e confecciona e interpreta gráficos sinxelos de temperaturas e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica os instrumentos de medida do tempo atmosférico e interpreta os datos resultado das medicións. ▪ Describe unha estación meteorolóxica e confecciona e interpreta gráficos de temperaturas e precipitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD

			precipitacións.		
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2.5.3. Interpreta e elabora sinxelos mapas meteorolóxicos distinguindo os seus elementos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpreta mapas meteorolóxicos e elabora un con, alomenos dous datos: estado do ceo e temperaturas 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> a b h e o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.12.A hidrosfera. Distribución das augas no planeta. Masas e cursos de auga. B2.13.Vertentes hidrográficas. B2.14.Os tramos dun río. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6.Explicar a hidrosfera, identificar e nomear masas e cursos de auga, diferenciando augas superficiais e augas subterráneas, cuncas e vertentes hidrográficas e analizar as partes as partes dun río do medio próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.6.1.Define hidrosfera, e identifica e nomea as grandes masas e cursos de auga, explicando como se forman as augas subterráneas, como afloran e como se accede a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> Describe a hidrosfera Sabe os dous lugares onde atopamos grandes masas de auga salgada e, alomenos, cinco de auga doce. Explica a formación das augas subterráneas e como afloran á superficie 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2.6.2.Diferencia cuncas e vertentes hidrográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica masas de auga segundo sexan cuncas ou vertentes hidrográficas 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2.6.3.Identifica e nomea os tramos dun río e as características de cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> Localiza os distintos tramos dun río nun gráfico Asocia cada un dos tramos dun río con, alomenos, dúas características de cada un deles 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e h o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.15.A litosfera: características e tipos de rochas. B2.16.Rochas e minerais: propiedades, usos e utilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7.Adquirir o concepto de litosfera, coñecer algúns tipos de rochas e a súa composición identificando distintos minerais e algunha das súas 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.7.1.Observa, identifica e explica a composición das rochas nomeando algúns dos seus tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica os minerais que forman o granito, rocha abundante en Galicia. É quen de explicar o proceso de formación das rochas magmáticas, sedimentarias e metamórficas; así coma nomear, alomenos, unha rocha de cada tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL

		propiedades e usos. Facer especial fincapé nos que son propios de Galicia	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.7.2. Identifica e explica as diferenzas entre rochas e minerais, describe os seus usos e utilidades clasificando algúns minerais segundo as súas propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> Sabe explicar a diferenza entre rochas e minerais Identifica determinadas rochas e minerais segundo algunhas das súas propiedades e usos: <ul style="list-style-type: none"> Minerais: pirita, ouro, prata, diamante, xeso, olivina, cinabrio, cuarzo, feldespato e mica Rochas: granito, basalto, mármore e arxila 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
<ul style="list-style-type: none"> e h i o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.17.A diversidade xeográfica das paisaxes de Galicia: relevo e hidrografía. Utilización de sistemas de información xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Describir as características do relevo de Galicia e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.8.1. Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Galicia e as súas vertentes hidrográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> Localiza nun mapa as principais unidades de relevo de Galicia: serras do Macizo Galaico (alomenos 4), chairas (alomenos 2) e rías (alomenos 4) 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2. 8.2 Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> Sitúa nun mapa o mar Cantábrico, o océano Atlántico e os grandes ríos galegos (Miño, Eume, Tambre e Ulla) 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> a b h 	<ul style="list-style-type: none"> B2.18.A intervención humana no medio. B2.19.A contaminación e o cambio climático. B2.20. Desenvolvemento sostible e consumo responsable. Elaboración dunha campaña de concienciación no centro educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible a través da realización dunha campaña de concienciación no centro educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.9.1. Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. 	<ul style="list-style-type: none"> Explica a importancia de coidar a atmosfera e, alomenos, dúas consecuencias de non facelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2.9.2. Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e o consumo responsable. 	<ul style="list-style-type: none"> Propón, alomenos, dúas medidas para o consumo responsable e o desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> a d h 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.A Constitución de 1978. B3.2. Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Analizar a importancia que teñen os dereitos, deberes e liberdades recollidos na Constitución para o exercicio dunha cidadanía activa e unha convivencia pacífica. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.1.1. Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución para o exercicio da cidadanía activa e convivencia pacífica. 		<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3.Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. ▪ B3.4.As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2.Identificar as principais institucións políticas de Galicia e do Estado español que se derivan da Constitución, así como as súas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.2.1.Identific a as principais institucións de Galicia e do Estado español e describe as súas funcións. ▪ CSB3.2.2.Identific a a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asocia as principais institucións políticas de Galicia coas súas funcións principais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.A organización social, política e territorial: o Estado español e as Comunidades Autónomas. ▪ B3.6.Estruturas de goberno básicas: o concello. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3.Coñecer a organización territorial do Estado español e os seus órganos de goberno básicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 3.1 Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Localiza os territorios e comunidades autónomas que conforman España 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Manifestacións culturais e lingüísticas de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4.Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.4.1.Recoñece, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica os diversos aspectos sociais, políticos, culturais e lingüísticos como parte das distintas comunidades dun mesmo territorio que é España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8.Demografía e poboación. ▪ B3.9.Conceptos demográficos: básicos e a súa representación. Representacións gráficas dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: IGE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.Comprender e interpretar os principais conceptos demográficos e calculalos a partir dos datos de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.5.1.Define demografía e comprende os principais conceptos demográficos. ▪ CSB3.5.2.Elabora gráficos sinxelos a partir de datos demográficos de obtidos en diversas fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ E quén de explicar o significado do vocablo demografía ▪ Sabe elaborar un gráfico con dous datos: franxas de idade e sexo. ▪ Interpreta e explica a información reflectida nese gráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10.Educación viaria. Adquisición de coñecementos que contribúan a consolidar condutas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Coñecer e respectar as normas de circulación e fomentar a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 6.1.Explica normas básicas de circulación e as consecuencias derivadas do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica un sinal de tráfico coa consecuencia do seu incumprimento nestes tres casos: coma pasaxeiro, coma ciclista 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

	e hábitos viarios correctos.	seguridade viaria en todos os seus aspectos.	descoñecemento ou incumprimento destas.	e coma peón.	
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3 6.2.Coñece o significado dalgunhas sinais de tráfico, recoñece a importancia de respectalas e as utiliza tanto como peón ou peoa e como persoa usuaria de medios de transporte (abrocharse o cinto, non molestar a persoa condutora...) 	<ul style="list-style-type: none"> Relaciona sinais de tráfico segundo indiquen: perigo, obriga, prohibición, información, stop/ceder o paso. Identifica un sinal de tráfico coa mensaxe que transmite. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> b g h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1.O tempo histórico. A Prehistoria e a Idade Antiga: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. Proxecto de traballo colaborativo sobre as formas de vida que caracterizan a Prehistoria. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria e historia, asociándoa as distintas idades aos feitos que marcan o seu inicio e final. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de explicar os feitos que marcan o inicio e o final da Prehistoria e Historia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT CCL
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.1.2.Explica e valora a importancia da escritura, a agricultura e a gandería, como descubrimentos que cambiaron profundamente as sociedades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> Expón alomenos unha consecuencia que reflexe a importancia de cada un destes descubrimentos: escritura, agricultura e gandería 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> b h i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2.As fontes históricas: a importancia das fontes arqueolóxicas e materiais. A escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.2.1.Recoñece a importancia dos restos arqueolóxicos e materiais que produce unha sociedade como fontes para coñecer o noso pasado, con especial relevancia da escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de deducir de que se alimentaban, como vestían e a que se adicaban a partir de restos arqueolóxicos atopados. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> g h i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.1.Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos 	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece o século como unidade de medida do tempo e clasifica feitos segundo sucederan a.C ou d.C. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC

	do tempo.	temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	como sucesivos a.C o d.C		
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.2. Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> Ordena unha serie de, alomenos, cinco feitos históricos relevantes no tempo 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> b d h o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4.A península ibérica na Prehistoria. B4.5.A península ibérica na Idade Antiga. B4.6.A Prehistoria e Idade Antiga en Galicia. Os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Identificar e localizar no tempo os procesos e acontecementos históricos e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución e coñecer os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.4.1. Sitúa nunha liña do tempo os feitos fundamentais da prehistoria e historia de España e describe as principais características de cada unha delas. CSB4.4.2. Explica aspectos relacionados coa forma de vida, organización social e cultura das distintas épocas históricas estudadas. CSB4.4.3. Explica a diferenza dos dous períodos nos que se divide a Prehistoria e describe as características básicas das formas de vida nestas dúas épocas. CSB4.4.4. Data a Idade Antiga e describe as características básicas da vida naquel tempo, en especial as referidas á romanización. 	<ul style="list-style-type: none"> Sitúa nunha liña do tempo un feito asociado a cada unha das etapas da Prehistoria e Historia de España Localiza, nun mapa, alomenos, tres xacementos arqueolóxicos en Galicia 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CCEC CCL CCEC CSC CCL CSC CCEC CCL CMCCT CSC CCEC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Nosso patrimonio histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.5.1. Identificar, valorar e respectar o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asumir as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. Planificación conxunta e visita a un museo próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.6.1. Respetar e asumir o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade. ▪ B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. ▪ B5.11. Importantes descubrimentos e inventos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas: análise e comprensión do enunciado. Estratexias e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Expresar verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza e comprende o enunciado de problemas sinxelos das operacións básicas, contándoo con outras palabras. ▪ Razoas as operacións que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>procedementos postos en práctica: facer un debuxo, unha táboa, un esquema da situación, ensaio e erro razoado, operacións matemáticas axeitadas etc. Resultados obtidos.</p>		matemáticas ou en contextos da realidade.	hai que utilizar e o resultado dos problemas.	
		<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas:revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Planifica, de xeito mínimo, o proceso de resolución de problemas: extrae datos e planifica operacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.2. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas a resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e eficacia. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.4. Identifica e interpreta datos e mensaxes de textos numéricos sinxelos da vida cotiá (facturas, folletos publicitarios, rebaixas...). 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Profundar en problemas resoltos proponendo pequenas variacións nos datos, outras preguntas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.3.1. Profunda en problemas unha vez resoltos, analizando a coherencia da solución e buscando outras formas de resolvelos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.3.2. Formula novos problemas, a partir dun resolto: variando os datos, propondo novas preguntas, conectando coa realidade, buscando outros contextos etc. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Acercamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.4.1. Practica o método científico sendo ordenado, organizado e sistemático. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.5.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas: esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CSC ▪ CSIEE

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. ▪ B1.6. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Utilizar os medios tecnolóxicos de modo habitual no proceso de aprendizaxe, buscando, analizando e seleccionando información relevante en internet ou en outras fontes elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.6.1. Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iníciase no uso da calculadora empregándoa na resolución de operacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Números naturais, decimais e fraccións. ▪ B2.2. A numeración romana. ▪ B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. ▪ B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. ▪ B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. ▪ B2.6. O sistema de numeración decimal: valor posicional das cifras. ▪ B2.7. O número decimal: décimas e centésimas. ▪ B2.8. Fraccións. Representación gráfica. ▪ B2.9. Os números decimais: valor de posición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as centésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É quen de identificar datas escritas en números romanos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as centésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Le, escribe e ordena números naturais de 7 cifras ▪ Le, escribe e ordena series de fraccións, ben co mesmo numerador ou co mesmo denominador ▪ Le, escribe e ordena números decimais con cifra de décimas e centésimas ▪ Identifica o valor de cada unha das cifras en números de ata 7 cifras enteiras e 2 decimais 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Descomposición e redondeo de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretar diferentes tipos de números 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.2.1. Descompón, compón e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Descompón números naturais e decimais cun máximo de 7 cifras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	números naturais e decimais	segundo o seu valor.	redondea números naturais e decimais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	<p>enteiras e 2 decimais</p> <ul style="list-style-type: none"> Aproxima números naturais ás decenas, centenas e millares Aproxima números decimais ás unidades 	
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división. B2.12. Identificación e uso dos termos propios da división. B2.13. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. B2.14. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. B2.15. Operacións con fraccións. B2.16. Operacións con números decimais. B2.17. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as súas propiedades, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.1. Aplica as propiedades das operacións e as relacións entre elas. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.2. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador na resolución de problemas contextualizados. 	<ul style="list-style-type: none"> Sabe sumar e restar fraccións co mesmo denominador 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.3. Realiza operacións con números decimais na resolución de problemas contextualizados. 	<ul style="list-style-type: none"> É quen de realizar sumas, restas e multiplicacións con números decimais cun máximo de 7 cifras enteiras e 2 decimais 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> b g i 	<ul style="list-style-type: none"> B2.18. Estimación de resultados. B2.19. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. B2.20. Automatización de algoritmos. B2.21. Descomposición de números naturais atendendo ao valor posicional das súas 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división (de ata dúas cifras) con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>cifras.</p> <ul style="list-style-type: none"> B2.22. Construción de series ascendentes e descendentes. B2.23. Descomposición de números decimais atendendo ao valor posicional das súas cifras. B2.24. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. B2.25. Utilización da calculadora. 	<p>cotiá.</p>	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.2. Constrúe series numéricas, ascendentes e descendentes, de cadencias 2, 10, 100 a partir calquera número e de cadencias 5, 25 e 50 a partir de múltiplos de 5, 25 e 50. 	<ul style="list-style-type: none"> Constrúe series numéricas progresivas e regresivas con intervalos de 2, 10 e 100. Constrúe series numéricas progresivas e regresivas con intervalos de 5, 25 e 50 para os números múltiplos de 5, 25 e 50 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.3. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.4. Estima e redondea o resultado dun cálculo valorando a resposta. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.5. Emprega a calculadora aplicando as regras dos eu funcionamento para investigar e resolver problemas. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CD
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.26. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.27. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións. 	<p>Resolve problemas que impliquen, alomenos, tres operacións distintas, expresando a solución tanto oralmente coma por escrito.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 		<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	<ul style="list-style-type: none"> Elixe a unidade e instrumento de medida axeitado para expresar e medir lonxitudes, capacidades e pesos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> Mide con instrumentos (regra, cuadrículas, pasos) elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. B3.5. Desenvolvemento de estratexias para 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Operar con diferentes medidas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple dando o resultado na unidade determinada de 	<ul style="list-style-type: none"> Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>medir figuras de maneira exacta e aproximada.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.6. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade e masa. 		<p>antemán.</p> <ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude. 	<ul style="list-style-type: none"> Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude. Expresa en forma simple medidas de lonxitude, capacidade ou masa dadas en forma complexa e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CMCT
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Unidades de medida do tempo e as súas relación. B3.8. Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. B3.9. Lectura en reloxo analóxicos e dixitais. B3.10. Cálculos con medidas temporais. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.3.1. Resolve problemas da vida diaria utilizando as medidas temporais e as súas relacións. 	<ul style="list-style-type: none"> Resolve problemas da vida real utilizando as seguintes medidas temporais: minutos, horas, días, meses e anos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes. B3.12. Múltiplos e submúltiplos do euros. B3.13. Equivalencias entre moedas e billetes. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Coñecer o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.1. Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais coma figuradas. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece o valor das diferentes moedas e billetes do sistema monetario da UE. É quen de establecer equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da UE. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> b g i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.2. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Coñecer as figuras planas; cadrado, rectángulo, romboide, triángulo, trapecio e rombo. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.1. Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica triángulos atendendo á medida dos seus lados e ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	seus ángulos.		<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.2. Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas. 	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece as seguintes figuras xeométricas: triángulo, cadrado, rectángulo, rombo, romboide e trapecio É quen de construír as figuras xeométricas anteriores. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CD
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Clasificación de cuadriláteros atendendo o paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. B4.4. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio e diámetro. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.1. Clasifica cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica cuadriláteros segundo sexan paralelogramos ou non paralelogramos. É capaz de construír os seguintes cuadriláteros: cadrado, rectángulo, rombo, romboide, trapecio e trapezoide. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.2. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio e diámetro. 	<ul style="list-style-type: none"> Sitúa os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, radio e diámetro. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Identificación e denominación de polígonos atendendo o número de lados. B4.6. Corpos xeométricos: elementos, relación e clasificación. B4.7. Poliedros. Elementos básicos: vértices, caras e arestas. Tipos de poliedros. B4.8. Corpos redondos: cono, cilindro e esfera. B4.9. Regularidades e simetrías: recoñecemento de regularidades. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Coñecer as características e aplicarlas para clasificar: poliedros, prismas, pirámides, corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.3.1. Identifica e nomea polígonos atendendo o número de lados. 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica e nomea, segundo o nº de lados, os seguintes polígonos: triángulos, cuadriláteros, pentágonos e hexágonos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.3.2. Recoñece e identifica poliedros, prismas, pirámides e os seus elementos básicos: vértices, caras e arestas. 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica prismas e pirámides segundo os seus elementos básicos: vértices, caras e arestas Recoñece o cubo como un prisma especial e descríbeseo atendendo as formas das caras e nº de lados, vértices, caras e arestas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.3.3. Recoñece e identifica corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica estes corpos redondos: cono, cilindro e esfera. Asocia cada un destes corpos redondos co seu desenvolvemento plano. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.4.1. Representa a escola, o barrio ou a aldea mediante un plano ou esbozo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orientase no espazo plano. ▪ Indica unha dirección e explica un percorrido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É quen de explicar, paso a paso, a resolución dun problema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.5.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resolve problemas xeométricos de forma razoada, baseándose na previa construción das figuras ou corpos correspondentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recollida e clasificación de datos cualitativos e cuantitativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.1.1. Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Constrúe gráficos a partir dos datos de táboas. ▪ Extrae a información de gráficos e completa táboas de datos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA DE MATEMÁTICAS					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
		datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información.			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ É capaz de facer estimacións de situacións sinxelas baseadas na experiencia utilizando os seguintes termos: posible / imposible, máis probable / menos probable, máis seguro / menos seguro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoitar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.1.1. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos con certa claridade. ▪ LCB1.1.2. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, participación respectuosa. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa, por iniciativa propia, respondendo a preguntas e aportando ideas, opinións e sentimentos, habitualmente Escoita atentamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Recoñece a información verbal e non verbal dos discursos orais e intégrala nas producións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.1. Integra recursos verbais e non verbais para comunicarse nas interaccións orais, dándolle valor complementario a estes. ▪ LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: 	<ul style="list-style-type: none"> Entona correctamente as oracións enunciativas, interrogativas e exclamativas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL

			articulación, ritmo, entoación.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Participación en situación de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.1. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situación de comunicación: <ul style="list-style-type: none"> ▪ - diálogos ▪ -exposicións orais segundo modelo e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación. 	Expón a súa opinión de xeito claro e secuenciado en diversas situacións de comunicación, con axuda.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.2. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras sinxelas a partir do seu contexto de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas en textos significativos. 	Constrúe oracións co vocabulario traballado	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.5.1. Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais. 	Identifica o tema e os protagonistas dun texto que le ou escoita	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais sinxelos de diversa tipoloxía atendendo á forma 	Recoñece a tipoloxía de textos orais sinxelos de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados e expositivos)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

			<p>da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).</p>	<p>e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal. 	<p>Responde, polo menos, a seis preguntas do texto que leu ou escoitou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectiva. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Reproducir textos axeitados á súa idade, os seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses. 	<p>Reproduce un conto que escoitou con, polo menos, seis oracións.</p> <p>Reproduce un poema que escoitou con, polo menos, tres estrofas de 4 versos cada unha.</p> <p>Reproduce unha noticia que escoitou ou vivencia con, polo menos, 50 palabras</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Produción de textos orais de diversa tipoloxía segundo o seu formato e intención comunicativa. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos dos xéneros máis habituais imitando modelos e adecuados ao seu nivel 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.7.1. Elabora, imitando modelos, textos orais breves e sinxelos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos). 	<p>Narra un conto inventado coas tres partes ben diferenciadas: inicio, nó e desenlace</p> <p>Inventan un diálogo, por parellas, e interprétano para os demais</p> <p>Inventa e recita un poema de, polo menos, dúas estrofas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.7.2. Organiza o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir e 	<p>Elabora, con axuda, o seu discurso axeitándoo a diferentes contextos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

			dialogar)		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar con atención, recoller datos, preguntar e repreguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita, recollida de datos, pregunta e repregunta. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos e preguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.1. Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para recoller información. 	Fai uso das novas tecnoloxías para procurar información	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos. 	É quen de converter en noticia un feito próximo seguindo os pasos deste tipo de textos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.3. Resume de forma global entrevistas, noticias e debates infantís procedentes dos medios de comunicación. 	Identifica o asunto principal tratado en entrevistas, noticias, debates...	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Lectura, en silencio e en voz alta de distintos tipos de texto adecuados ao seu nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.1.1. Le en silencio e en voz alta, sen dificultade e con certa expresividade, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade 	<ul style="list-style-type: none"> - Le dun xeito continuado (sen saltos) facendo a pausa correcta nos puntos. - Le coa entoación axeitada, segundo sexan oracións enunciativas, interrogativas ou exclamativas - Le poemas coa entoación axeitada a este tipo de textos - Le diálogos coa entoación correspondente a cada personaxe - Interpreta a un dos personaxes dunha entrevista, lendo a parte que lle corresponde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Comprensión global e específica de distintos tipos de texto atendendo a forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.2. 1. Distingue, de forma xeral, entre as diversas tipoloxías textuais en textos do ámbito escolar e social. 	Distingue distintas tipoloxías textuais entre os textos do seu entorno.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

	dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescriptivos).	lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía.	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.2.2. Resume textos lidos, de diferente tipoloxía, adecuados a súa idade e reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. 	Identifica, en textos axeitados a súa idade, as ideas principais.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
e	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Relectura. Anticipación de hipóteses de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual. Uso do dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Utilizar estratexias para a comprensión de textos sinxelos de diversa tipoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.1. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes. 	Formula hipóteses sobre o contido da lectura, en base ao título e ás ilustracións.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.2. Identifica as palabras clave dun texto. 	Identifica as palabras clave dun texto.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.3. Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto. 	Parte dos seus coñecementos previos para comprender un texto.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.4. Relaciona de xeito global, a información contida nos gráficos e ilustracións coa información que aparece no texto. 	Formula hipóteses sobre a información que transmite un texto baseándose nas ilustracións.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCT CCA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.5. Interpreta mapas conceptuais sinxelos. 	Extrae información de mapas conceptuais sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.6. Iníciase na utilización autónoma do dicionario en distintos soportes, no seu traballo escolar. 	Busca no dicionario as palabras que precisa cada vez con máis precisión.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
b e	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Gusto pola lectura. B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.4.1. Dedicar un tempo semanal para a lectura voluntaria de diferentes textos. 	Emprega diariamente o Plan Lector como tempo de lectura e lecer.	<ul style="list-style-type: none"> CCL
b e i	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Utilizar fontes e soportes existentes na biblioteca para seleccionar e recoller información, ampliar 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.1. Consulta biblioteca, de xeito guiado, de diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información para realizar 	Fai uso da biblioteca e do ordenador como fontes de información para os seus traballos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA

	como fonte de aprendizaxe e de lecer.	coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	traballos individuais ou en grupo.		
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma. 	Fai un uso axeitado da biblioteca de aula escollendo as lecturas máis axeitadas aos seus gustos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora e xénero. 	Identifica as distintas referencias bibliográficas: autor/a, xénero, ilustrador/a, editorial, colección...	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> a b e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Mostra interese por manter unha biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Identifica a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación do seu significado. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.7.1. Diferenza entre información e publicidade. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.7.2. Formula hipótese sobre a finalidade de textos de tipoloxía evidente a partir da súa estrutura e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos. 	Asocia distintos tipos de texto (poema, cartel publicitario, nota, carta, noticia, narración, diálogo, ...) á súa finalidade (informar, avisar, disfrutar, instruír...)	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> e i 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.10.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	Busca a información necesaria, na Wikipedia ou en enlaces dados, sobre un determinado tema para responder un cuestionario de, polo menos, cinco preguntas ou completar unha táboa cos datos que faltan	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Produción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades. B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación. B3.3. Aplicación das normas ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, orde e presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelo do ámbito escolar e social: atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa 	<p>Describe a un ser vivo ou obxecto con, polo menos, seis características</p> <p>Resume un conto, por escrito, coas tres partes ben diferenciadas: inicio, nó e desenlace</p> <p>Redacta unha noticia que responda ás seguintes preguntas: cando?, que?, onde?</p> <p>Redacta unha nota-aviso</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA

	<p>Acentuación.</p>		<p>(informativos, literarios e prescritivos) diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas, instrucións, normas....</p>	<p>cos catro elementos básicos: destinatario/a, mensaxe, despedida, autor/a</p> <p>Redacta unha mensaxe(saúdo, mensaxe, despedida, autor/a) e envíaa, por correo electrónico a alguén do seu entorno</p> <p>Redacta unha carta(saúdo, mensaxe, despedida, autor/a) e envíaa, por correo ordinario, a un familiar ou amigo/a</p> <p>Escribe unha receita diferenciando claramente os seguintes pasos: título, ingredientes e preparación</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.2. Escribe textos, organizando as ideas utilizando elementos de cohesión básicos e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas. 	<p>Utiliza correctamente as seguintes <i>normas ortográficas</i> nos escritos:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maiúscula nos nomes propios e ao comezo das oracións – m antes de p e b – b despois de r – signos de ¿? e ¡! – Pon puntos nos escritos(a diferenza entre o nº de puntos correctos e os que pon non debe superar 2) – Separa con comas enumeracións e emprega o nexo “y” antes da última palabra. <p>Respecta as seguintes <i>normas gramaticais</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Separa correctamente as sílabas – Identifica a sílaba tónica – Escribe correctamente as palabras sen separar as súas sílabas – Nas oracións hai concordancia en xénero e nº – Ordena palabras por orde alfabética 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.3. Elabora e presenta, de forma guiada, un informe sinxelo, utilizando soporte papel e informático sobre tarefas ou proxectos realizados. 	Elabora un informe sinxelo sobre traballados realizados.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.4. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros. B3.6. Realización de ditados. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3 Buscar unha mellora progresiva no uso da lingua escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Pon interese e esfórzase por escribir correctamente 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.2. Reproduce textos ditados. 	Reproduce textos ditados.	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) B3.8. Textualización en frases con secuencia lineal. B3.9. Revisión e mellora do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.4.1. Emprega, de xeito guiado e segundo modelos, estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	Realiza revisións dos seus textos, con axuda.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.4.2. Utiliza, para escribir textos sinxelos, borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e a secuencia coherente do escrito. 	Iniciase na elaboración de borradores, previos ao traballo escrito, seleccionando ideas e revisando a ortografía de xeito guiado.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.5.1. Elabora gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de forma guiada. 	Rexistra nunha táboa o nº de nomes, adxectivos e verbos que aparecen nun determinado texto, plasmando os resultados nunha gráfica	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos breves do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómic, carteis, 	Elabora un cartel publicitario que inclúa texto e ilustración Elabora un cómic, de polo menos catro viñetas, a partir das intervencións dos personaxes dun texto	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE

			ilustrándoos para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	dialogado Elabora un anuncio que inclúa texto e ilustración	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.6.1. Exprésase por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> Recompilar palabras que engloben os dous xéneros(ex. alumnado, familia, profesorado, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e da Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, buscar imaxes, crear táboas e gráficas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Escribe textos nun documento de texto, no ordenador, e gárdalos na carpeta correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Escribir os textos establecidos no Plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A palabra. A sílaba. Diptongos e hiatos. ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes e artigos). Características e uso de cada clase de palabra. ▪ B4.3 Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así como as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica palabras segundo as seguintes categorías gramaticais: nome, adxectivo, verbo e pronome. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo dos verbos ao producir textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro, ao producir textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> Clasifica palabras por familias 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes e artigos). Características e uso de cada clase de palabra ▪ B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos. ▪ B4.5. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituintes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. ▪ B4.6. Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos ou frases feitas na expresión oral e escrita. 	<p>Substitúe, en oracións, unha palabra por outra sinónima, tanto a nivel oral coma escrito</p> <p>Substitúe, en oracións, unha palabra por outra antónima, tanto a nivel oral coma escrito</p> <p>Utiliza palabras polisémicas para construír, polo menos, dúas oracións, tanto a nivel oral coma escrito.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.2. Recoñece prefixos e sufixos e é capaz de crear palabras derivadas. 	<p>Clasifica palabras segundo sexan simples ou derivadas, destacando os prefixos e sufixos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. 	<p>Identifica e clasifica os seguintes tipos de palabras nun texto: nome, verbo, adxectivo e pronome.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións ao producir textos orais e escritos. 	<p>Utiliza, como mínimo os seguintes conectores básicos entre oracións ao producir textos orais e escritos: y, que, o, porque.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.5. Recoñece a oración simple, distingue suxeito e predicado. 	<p>Diferencia, nunha oración simple, o suxeito do predicado</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Uso eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.1. Iníciase no coñecemento da estrutura do dicionario e no seu uso para buscar o significado de diferentes tipos palabras. 	<p>Clasifica nomes atendendo as seguintes categorías:</p> <ul style="list-style-type: none"> – comúns e propios – individuais e colectivos – concreto e abstracto 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario. 	<p>Busca a palabra axeitada ao contexto no dicionario.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas básicas nas súas 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

			produccións escritas.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos. ▪ B4.9. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación. ▪ B4.10. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.1. Utiliza as diferentes clases de palabras para elaborar o discurso. 	Expresase, a nivel oral e escrito, ordenando correctamente as palabras para que a mensaxe sexa coherente	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e de número na expresión oral e escrita. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. 	Usa os seguintes signos de puntuación na produción de textos escritos: punto e seguido, punto final, coma, dous puntos, puntos suspensivos, ¿? e ¡!	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.4. Usa os signos de puntuación ao producir textos escritos. 	Iniciase na utilización do til segundo as normas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.5. Aplica as normas de uso da til nos seus textos escritos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias. 	Fai uso da Aula Virtual de xeito habitual como recurso de aprendizaxe.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Utilizar programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade como apoio e reforzo da aprendizaxe. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.12. Valoración da diversidade da lingua na nosa comunidade autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.13. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

	aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	que coñece.		
▪ e	▪ B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal.	▪ B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información.	▪ LCB 5.1.1. Valora de forma global, as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.		▪ CCL ▪ CCEC
▪ e	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. ▪ B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. ▪ B5.4. Identificación de recursos literarios ▪ B5.5. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Integrar a lectura expresiva e a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenza das principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.2.1. Realiza lecturas guiadas e comentadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. 	Elabora a sinopse dun texto lido e comentado, previamente, entre todos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.2.2. Interpreta, intuitivamente, a linguaxe figurada en textos literarios. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
▪ e	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Identificación de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos básicos propios dos poemas 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e fragmentos teatrais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.4.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados. 	<p>Inventa, tanto oralmente coma por escrito, o final dun conto incompleto.</p> <p>Recita e redacta un poema de, polo menos dúas estrofas, a partir dun modelo dado</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Reproducir textos literarios breves e sinxelos e adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.5.1. Memoriza e reproduce sinxelos textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións. 	<p>Reproduce, unha vez memorizados: un conto, un poema de polo menos dúas estrofas e unha canción de polo menos dúas estrofas e o retroso.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. 	<p>Reproduce o papel dun dos protagonistas que interveñen nun texto dramatizado.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e elaboración dun resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprender o sentido global de textos orais informativos dos medios de comunicación audiovisuais emitidos con claridade, de xeito directo e estilo sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto xornalístico oral informativo dos medios de comunicación audiovisual, emitido de xeito claro, directo e sinxelo. 	<p>Expresa, oralmente, a idea principal dunha mensaxe de prensa, radio ou televisión.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.2. Elabora un breve resumo dun texto oral. 	<p>Responde, oralmente, ás preguntas: quen?, que? e onde? extraídas dunha noticia de prensa, radio ou televisión</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Uso guiado de documentos audiovisuais para obter e relacionar informacións relevantes para aprender. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Utilizar de xeito guiado documentos audiovisuais valorándoos como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.1. Accede de xeito guiado a documentos, audiovisuais e dixitais para obter a información necesaria para realizar traballos ou completar información. 	<p>Resume, oralmente, unha noticia emitida pola radio ou televisión a partir das respostas ás preguntas quen?, que? onde?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase ou debates). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSEIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.2. Sigue unha exposición da clase e extrae o sentido global. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atende ás explicacións do profesorado e dos compañeiros para entender de que están falando. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais (explicacións sinxelas, exposicións, narracións...) presentando coherentemente a secuencia de ideas, feitos, vivencias e as súas opinións e preferencias, utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Produce os seus propios textos e preséntaos na clase de maneira que poidan ser entendidos polos demais ao seguir unha secuencia temporal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo, así como nos debates. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Actitude de escoita adecuada e respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Manter unha actitude de escoita activa, deixando falar os demais, sen anticiparse ao que van dicir e respectando as súas opinións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atende ás explicacións dos demais e participa preguntando e aportando. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas habituais (informacións, conversas reguladoras da convivencia, debates, discusións ou instrucións) con 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utilizará o galego, alomenos, nas clases de lingua galega, naturais, sociais, música e educación física. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (petición e quendas de palabra, mantemento do tema, respecto ás opinións das demais persoas, papeis diversos no intercambio comunicativo, ton de voz, posturas e xestos adecuados).	a interacción oral.	empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.		
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación e volume. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	Participa, por iniciativa propia, respondendo a preguntas e aportando ideas, opinións e sentimentos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
<ul style="list-style-type: none"> a b e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: ton de voz, entoación, xestualidade e uso de nexos básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, usando nexos básicos adecuados e presentando estratexias elementais para facer comprender a mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, na secuencia de ideas ou feitos utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	Entona correctamente as oracións enunciativas, as interrogativas e as exclamativas.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Elaborar un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos. 	Utiliza alomenos estes nexos básicos: e, que, porque, ou.	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Amosa un discurso oral claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	Exprésase en lingua galega en calquera situación de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b e i o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Producción de textos orais propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Elaborar textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Elaborar textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación. 	Expón oralmente unha vivencia, noticia ou información dun xeito coherente.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CSC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	e opinión.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe xestual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.1. Utiliza a expresividade corporal para reforzar o sentido das súas producións orais. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Uso, dunha forma xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Usar, dunha forma xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.11.1. Usa, dunha forma xeral, unha linguaxe non sexista. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.11.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica diferenzas fonéticas e morfolóxicas moi evidentes en textos orais caracterizados pola súa orixe xeográfica: gheada e seseo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Recoñecemento das variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Identificar variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.12.1. Identifica diferenzas fonéticas e morfolóxicas moi evidentes en textos orais caracterizados pola súa orixe xeográfica. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	diferenzas fonéticas e morfolóxicas e léxicas máis evidentes.	diferenzas fonéticas, morfolóxicas e léxicas máis evidentes.	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Valora por igual as distintas variedades xeográficas da lingua galega e o estándar como variante unificadora. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais e públicos (sanidade, educación, medios de comunicación, comercios...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Identifica o uso oral da lingua galega con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación, todo tipo de comercios. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> Extrae a idea principal dun texto informativo que escoita 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> b e l j o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia escolar, normas da clase, normas do comedor, normas do transporte e regras de xogos. B2.2. Comprensión de información xeral en textos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas web infantís) con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, localizando informacións destacadas en portadas, titulares, subtítulos, entradas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprender, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (web infantís, libros, carteis). 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.1. Comprende a información relevante en textos propios de situacións cotiás e dos medios de comunicación social nos que esta se amose de forma evidente. 	<ul style="list-style-type: none"> Interpreta notas, executando a mensaxe indicada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.2. Identifica as ideas principais dun texto (narrativo, descritivo, expositivo) adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> Extrae, oralmente, a idea principal dun texto lido previamente: descritivo, narrativo ou informativo 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> Localiza e selecciona a información necesaria no texto lido previamente, para responder polo menos a catro preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos e ironías evidentes, en textos de dificultade 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Comprensión de información relevante en textos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos descrições, instrucións e explicacións). 		<p>adeuada á súa idade.</p>		
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.5. Identifica a estrutura xeral dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas pronominais sinxelas). 	<p>Identifica un texto (narración, poesía, carta, nota, diálogo, cómic ou cartel) segundo a súa estrutura</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.6. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<p>Fai uso do dicionario para resolver dúbidas acerca do vocabulario.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Interpretación de esquemas, gráficos e ilustracións relacionadas co contido principal do texto que acompañan. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que acompañan. 	<p>Interpreta a información de gráficos, esquemas e ilustracións relacionadas co texto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE CMCT
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<p>Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais. 	<p>Fai esquemas sinxelos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<p>Resume textos sinxelos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Introducción ás estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Utilizar, de maneira xeral, estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Deduce, de maneira xeral, o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	Formula hipóteses sobre o contido da lectura, en base ao título e ás ilustracións.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión, cando é preciso. 	Destaca as palabras clave para acadar a comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e das bibliotecas para obter informacións relevantes para realizar as súas tarefas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para obter información necesaria para a realización das súas tarefas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma guiada, as tecnoloxías da información para obter información. 	Utiliza de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.2. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta, de textos en galego adaptados aos seus intereses. ▪ B2.9. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Ler, en silencio ou en voz alta, textos en galego adaptados aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.1. Descodifica sen dificultade as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> - Le dun xeito continuado (sen saltos) facendo a pausa correcta nos puntos. - Le coa entoación axeitada, segundo sexan oracións enunciativas, interrogativas ou exclamativas - Le poemas coa entoación axeitada a este tipo de textos - Le diálogos coa entoación correspondente a cada personaxe - Interpreta a un dos personaxes dunha entrevista, lendo a parte que lle corresponde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.2. Le textos en voz alta, sen dificultade e coa velocidade adecuada. 	Le textos en voz alta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.3. Le textos, adaptados á súa idade e aos seus intereses, en silencio e sen dificultade. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.4. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> Le textos dialogados coa entonación axeitada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a b e i 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Coñecemento do funcionamento da biblioteca da aula e do centro, así como as virtuais e participación en actividades literarias. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Coñecer o funcionamento da bibliotecas de aula, centro, así como as virtuais, colaborando no seu coidado e mellora, e participar en actividades literarias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Identifica o funcionamento da biblioteca de aula, de centro, así como as virtuais e colabora no seu coidado e mellora. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Participa en actividades literarias do centro. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa en actividades literarias do centro. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a b e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Ter interese por ter unha biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.8.1. Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> a b e o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.9.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a b e m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.13. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Aмосa certa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> Ten iniciativa para ler textos do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> Fai valoracións sinxelas sobre as lecturas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA CSIEE

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización e revisión como partes do proceso escritor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información. 	Fai uso do borrador, anotando información relevante para elaborar un texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia xeral e de xeito creativo. 	Elabora un texto cun mínimo de coherencia.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.3. Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.5. Escribe textos propios seguindo o proceso de planificación, redacción, revisión e elabora borradores. 	Elabora borradores previos á redacción de textos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	Consulta o dicionario, coma un recurso para a elaboración de textos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia básica, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, solicitudes, instrucións) de acordo coas características propias destes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir e resumir emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións... 	<p>Describe a un ser vivo ou obxecto con, polo menos, seis características</p> <p>Resume un conto, por escrito, coas tres partes ben diferenciadas: inicio, nó e desenlace</p> <p>Redacta unha noticia que responda ás seguintes preguntas: cando?, que?, onde?</p> <p>Redacta unha nota-aviso cos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>xéneros.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.3. Composición de textos de información e de opinión moi sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xomal, en situacións reais ou simuladas. 	dos medios de comunicación.		<p>catro elementos básicos: destinatario/a, mensaxe, despedida, autor/a</p> <p>Redacta unha mensaxe (saúdo, mensaxe, despedida, autor/a) e envíaa, por correo electrónico a alguén do seu entorno</p> <p>Redacta unha carta (saúdo, mensaxe, despedida, autor/a) e envíaa, por correo ordinario, a un familiar ou amigo/a</p> <p>Escribe unha receita diferenciando claramente os seguintes pasos: título, ingredientes e preparación.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.2. Redacta textos sinxelos xornalísticos (noticias) e publicitarios (anuncios e carteis). 	<p>Redacta unha noticia que responda ás preguntas: que?, onde?, como? e cando?</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos) seguindo un guión establecido. 	<ul style="list-style-type: none"> Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos) seguindo un guión establecido. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<p>Elabora resumos de textos a partir de preguntas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Producción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descricións, explicacións). 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.3.1. Elabora por escrito textos moi sinxelos do ámbito académico (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar 	<p>Elabora por escrito textos moi sinxelos do ámbito académico (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			información.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ j ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Creación de textos sinxelos utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic. 	<p>Elabora un cartel publicitario que inclúa texto e ilustración.</p> <p>Elabora un cómic, de polo menos catro viñetas, a partir das intervencións dos personaxes dun texto dialogado.</p> <p>Elabora un anuncio que inclúa texto, ilustración e slogan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Uso guiado de programas informáticos de procesamento de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Usar, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.5.1. Usa, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto. 	<p>Escribe un documento de texto, no ordenador, e gárdao na carpeta correspondente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais, con grao crecente de dificultade, para facilitar a comprensión (ilustracións, subliñados, gráficos, tipografía) e ilustrar o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.6.1. Usa recursos sinxelos gráficos e paratextuais (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos e ilustrar o seu contido. 	<p>Iniciase na utilización de recursos gráficos e paratextuais sinxelos para completar a información e facilitar a súa comprensión.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. ▪ B3.9. Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, interliñado... en calquera soporte. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e como medio de obtención e coñecemento. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; enunciado, palabra e sílaba, xénero e número, determinantes, cuantificadores, tempos verbais (pasado, presente e futuro). 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e reconece nestes enunciados, palabras e sílabas. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.2. Identifica o tempo verbal (presente, pasado e futuro) en formas verbais dadas. 	Clasifica formas verbais segundo expresen tempo presente, pasado ou futuro .	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 	Separa as sílabas que conforman cada palabra e identifica a sílaba tónica.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.4. Identifica nun texto substantivos, adxectivos determinantes e cuantificadores. 	Identifica, nun texto, substantivos, adxectivos, determinantes e verbos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.5. Sinala o xénero e número de palabras dadas e cámbiao. 	Discrimina palabras segundo o seu xénero e número.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Aplicación xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación. 	Iniciase na aplicación das normas de acentuación.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas básicas, aplicándoas nas súas producións escritas. 	Utiliza correctamente as seguintes <i>normas ortográficas</i> nos escritos: <ul style="list-style-type: none"> – maiúscula nos nomes propios e ao comezo das oracións – m antes de p e b – b despois de r – Emprega o nexa “y” antes da última palabra dunha enumeración ou antes da última expresión nunha oración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.3. Valora a importancia do dominio da ortografía para asegurar unha correcta comunicación escrita entre as persoas falantes dunha mesma lingua e para garantir unha adecuada interpretación dos textos escritos. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Comparación e transformación de enunciados, mediante inserción, supresión, cambio de orde, segmentación e recomposición, para xulgar sobre a gramaticalidade dos resultados e facilitar o desenvolvemento dos conceptos lingüísticos e da metalinguaxe. B4.4. Comparación de estruturas sintácticas elementais para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado. B4.5. Inserción e coordinación de oracións como instrumento na mellorada composición escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como construír correctamente as oracións desde o punto de vista sintáctico, nas producións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.3.1. Emprega con correccións os signos de puntuación. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utiliza correctamente os signos de ? e ! - Pon puntos nos escritos, permitindo un máximo de catro erros. - Separa con comas as palabras dunha enumeración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.3.2. Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> Ordena as palabras correctamente, tanto nas producións orais coma escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (adición, causa, oposición, contradición...), en relación coa composición de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición, causa, oposición, contradición... 	<ul style="list-style-type: none"> Usa correctamente os conectores "e", "porque", "ou" entre oracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Identificación intuitiva do verbo e os seus complementos, 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Identificar intuitivamente o suxeito e o 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.5.1. Identifica intuitivamente, en oracións sinxelas, o 	<ul style="list-style-type: none"> Identifica o suxeito e o predicado nunha oración. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	especialmente o suxeito, así como dalgúns papeis semánticos do suxeito.	predicado, así como o papel semántico do suxeito, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	<p>papel semántico do suxeito.</p> <ul style="list-style-type: none"> LGB4.5.2. Sinala intuitivamente o verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, en oracións. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e i o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Uso do dicionario, en papel ou dixital, con certa autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Usar o dicionario en papel ou dixital, con certa autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.6.1. Usa, con certa autonomía, o dicionario en papel ou dixital. 	Sabe buscar palabras no dicionario.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Identificación de palabras compostas e derivadas, de sinónimos de antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, en relación coa comprensión e coa produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Identificar palabras compostas e derivadas, así como sinónimos, antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, para comprender e producir textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.1. Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<p>Clasifica palabras segundo sexan simples, derivadas ou compostas.</p> <p>Forma familias de palabras con, alomenos, tres elementos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, palabras polisémicas de uso habitual. 			<p>Substitúe, en oracións, unha palabra por outra sinónima, tanto a nivel oral coma escrito.</p> <p>Substitúe, en oracións, unha palabra por outra antónima, tanto a nivel oral coma escrito.</p> <p>Utiliza palabras polisémicas para construír, polo menos, dúas oracións, tanto a nivel oral coma escrito.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
<ul style="list-style-type: none"> a d e h m o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Valoración da lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.8.1. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a d e m o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Comparación entre aspectos das linguas que coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender. 	<p>Recoñece similitudes e diferenzas entre o galego e o castelán e intégraas na súa aprendizaxe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	comunicativos e recoñecer as interferencias.	aprender o alumnado para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos comunicativos na lingua galega.	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.9.2. Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas elementais sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos), así como da literatura galega en xeral. B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega, así como da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elabora a sinopse dun texto (lenda ou conto) lido e comentado, previamente, entre todos - Inventa, tanto oralmente coma por escrito, o final dun conto incompleto. - Recita e redacta un poema de, polo menos dúas estrofas, a partir dun modelo dado - Memoriza e reproduce, polo menos, tres adiviñas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	Disfruta cos textos de tradición oral e axuda á súa recolleita.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b d e i 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses. B5.4. Lectura guiada e expresiva de textos narrativos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Ler textos e obras en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CD
			<ul style="list-style-type: none"> LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CD

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			actual e en diferentes soportes.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Lectura guiada de poemas, de relatos e de obras teatrais sinxelas recoñecendo as características dalgúns modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Identificar o xénero literario ao que pertence uns textos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.3.1. Identifica o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro. 	Identifica os seguintes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas. 	Compón pareados relacionados ou non co traballo de aula.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de situacións de textos literarios adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Participar activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade. 	Reproduce o papel dun dos protagonistas que interveñen nun texto dramatizado.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. ▪ B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.7.1. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.				

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. O autoconhecimento. Identificación das características persoais e dos trazos de identidade, as propias capacidades e necesidades. ▪ B1.2. Habilidades comunicativas. Expresión de vivencias e sentimentos de forma construtiva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Crear unha imaxe positiva de un mesmo tomando decisións meditadas e responsables, baseadas nun bo autoconceito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VSCB1.1.1. Expresa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Expresa, oralmente, as súas calidades e limitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VSCB1.1.2. Mani festa verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exprésase de maneira positiva cando fala de sí mesmo e dos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VSCB1.2.2. Actúa de forma respectable e digna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecta aos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VSCB1.3.1. Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplica o autocontrol na toma de decisións, na negociación e na resolución de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>e consecuencias. Asociación pensamento-emoción.</p> <ul style="list-style-type: none"> B1.5. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia. 	positiva.	<p>pensamentos.</p> <ul style="list-style-type: none"> VSCB1.3.2. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade. VSCB1.3.3. Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado. VSCB1.3.4. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas. 	<p>É capaz de reflexionar sobre as súas accións.</p> <p>Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos demais nas actividades cooperativas.</p> <p>É capaz, con axuda, de cuestionar se as súas accións son correctas ou útiles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC CSIEE CSC CSIEE CCL
<ul style="list-style-type: none"> m b 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e a ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos. VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración. VSCB1.4.3 Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas. 	<p>Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.</p> <p>Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.</p> <p>Autoavalíase.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE CSC CSIEE CSC CAA CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
▪ m	▪ B1.7. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	▪ B1.5. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	▪ VSCB1.5.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	▪ Emprega algunha estratexia para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ VSCB1.5.2. Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	▪ Analiza un conflito e busca solucións ao mesmo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a	▪ B1.8. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.	▪ B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	▪ VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.	▪ Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ VSCB1.6.2. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.	▪ Identifica problemas de convivencia.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ VSCB1.6.3. Define e formula claramente problemas de convivencia.	▪ Propón ideas creativas para elaborar proxectos escolares sobre valores.	▪ CSC ▪ CCL
▪ b	▪ B1.9. A Responsabilidade. Causas e consecuencias das accións propias. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	▪ B1.7. Propoñerse desafíos e levarlos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	▪ VSCB.1 7.1. Sopesa as consecuencias das súas accións.	▪ É capaz de responsabilizarse das consecuencias das súas propias accións.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e	▪ Desenvolve actitudes de respecto cara aos demais.	▪ CSC ▪ CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			informais da interacción social.		
<ul style="list-style-type: none"> m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.1. Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións. 	<ul style="list-style-type: none"> Expresar con claridade opinións, sentimentos e emocións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> Emprega a comunicación non verbal axeitada para á verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos. 	<ul style="list-style-type: none"> Expón respectuosamente os argumentos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> b 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. A comunicación receptiva. A escoita activa. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.2.1. Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala. 	<ul style="list-style-type: none"> Respecta a quenda de palabra. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.2.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e 	<ul style="list-style-type: none"> Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			<p>pensamentos que subxacen no que se está a dicir.</p> <ul style="list-style-type: none"> VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> Realiza actividades cooperativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> c m e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación e recoñecemento de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas. 	<ul style="list-style-type: none"> Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.3.2. Aмосa interese polos seus interlocutores. 	<ul style="list-style-type: none"> Amosa interese polos seus interlocutores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> e m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Empregar a aserción. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.4.1. Expresa abertamente as propias ideas e opinións. 	<ul style="list-style-type: none"> Expresa as súas ideas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> Emprega a linguaxe positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.5.1. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns. 	<ul style="list-style-type: none"> Relaciona, con axuda dunha persoa adulta, diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> c m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6.A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Establecer relacións interpersonais positivas empregando habilidades sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> Emprega diferentes habilidades sociais básicas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	de comportamentos. O altruísmo.		<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa activamente en actividades grupais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a o 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.8 A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais. 	<ul style="list-style-type: none"> Respecta e acepta as diferenzas individuais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.7.2. Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> Respecta e acepta as diferenzas individuais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> c m 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9 As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa activamente en actividades grupais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua. 	<ul style="list-style-type: none"> Establece e mantén relacións emocionais amigables. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b m 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración. 	<ul style="list-style-type: none"> Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	participación nas tarefas e decisión destes. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.	aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> Pon de manifesto unha actitude aberta cara ás demais persoas compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación igualitaria. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos. B3.3. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.2.2. Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais. 	<ul style="list-style-type: none"> Practica as estratexias de axuda entre iguais. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo. 	<ul style="list-style-type: none"> É autónomo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa activamente en actividades grupais respectando as normas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> a 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.1. Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social 	<ul style="list-style-type: none"> Participa na elaboración das normas da aula. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. 	<ul style="list-style-type: none"> Respecta as normas do centro escolar. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	asumidas polo grupo e pola comunidade.		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar. 		<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> c m 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta. 	<ul style="list-style-type: none"> Resolve os conflitos, coa axuda dunha persoa adulta, de modo construtivo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais. 	<ul style="list-style-type: none"> Emprega a linguaxe positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.3. Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza as emocións e sentimentos das partes en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificación, recoñecemento e valoración dos dereitos de todos os nenos e de todas as nenas do mundo recoñecidos nas declaracións universais, no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución española. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Comprender a importancia dos dereitos da infancia, valorando as condutas que os protexen. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.5.1. Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece algúns dos dereitos dos nenos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.5.2. Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda. 	<ul style="list-style-type: none"> Valora a axuda que reciben os nenos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.5.3. Razoas as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas. 	<ul style="list-style-type: none"> Comprende as consecuencias da explotación infantil. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a d 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Os valores cívicos e o exercicio 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Comprender a correlación entre 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.6.1. Expón 	<ul style="list-style-type: none"> Distingue entre dereitos e deberes. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
	<p>dos dereitos e deberes nas situacións de convivencia no contorno inmediato entre iguais.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.8. Dereitos dos nenos e das nenas. Relacións entre dereitos e deberes. Recoñecemento do seu carácter universal para todos os homes e as mulleres, sen discriminación. B3.9. Realización e interpretación de gráficos sinxelos. 	<p>dereitos e deberes, valorando situacións reais en relación aos dereitos da infancia e respectando a igualdade de dereitos de nenos e nenas no contexto social.</p>	<p>verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.</p> <ul style="list-style-type: none"> VSCB3.6.2. Razo a valoración de situacións reais expostas en internet, en relación aos dereitos da infancia. VSCB3.6.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo. 	<ul style="list-style-type: none"> Comprende as situacións sobre dereitos da infancia que aparecen en internet. É capaz de plasmar, as distintas discriminacións por razón de sexo da vida diaria, en traballos expositivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD CCL CSC CCEC CCL CD CMCT CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> d m 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo laboral e social. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Comprender e valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia, argumentando en base a procesos de reflexión, síntese e estruturación. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.7.1. Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia. VSCB3.7.2. Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de 	<ul style="list-style-type: none"> É capaz de dar argumentos a favor da igualdade de dereitos entre homes e mulleres. Busca nos medios de comunicación, noticias sobre casos nos que hai falta de corresponsabilidade no coidado da familia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CSC CD CCL CCEC CSIEE

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS					
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS ESIXIBLES	COMPETENCIAS CLAVE
			comunicación.		
<ul style="list-style-type: none"> h o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. A repercusión social, no presente e no futuro, de accións individuais e colectivas. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas de coidado do medio e promoción de formas de vida saudables. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Realiza un uso responsable dos bens da natureza, comprendendo e interpretando sucesos, analizando causas e predicindo consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.8.1. Aмосa interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela. 	<ul style="list-style-type: none"> Mostra interese pola natureza. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.8.2. Razo a os motivos da conservación dos bens naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece os motivos da conservación dos bens. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.8.3. Propón iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos. 	<ul style="list-style-type: none"> É capaz de propoñer iniciativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> N 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico. B3.13. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.9.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria. 	<ul style="list-style-type: none"> Participa nas campañas propostas no centro. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.9.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> Busca nos medios información sobre accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD CAA
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.9.3. Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece consecuencias que teñen os accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CMCT CD

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Debe estar relacionada con multitude de aspectos: competencias básicas, obxectivos, estándares de aprendizaxe, avaliación, características do alumnado, actividades...de forma que todos estes elementos sexan coherentes entre sí, buscando e aplicando a lóxica interna da materia.

No relativo aos principios metodolóxicos básicos e os estilos de ensino empregados decir que a práctica educativa debe: salientar aquelas aprendizaxes básicas e imprescindibles, dotar aos contidos dun enfoque integrador e globalizado, centrarse na funcionalidade orientando as aprendizaxes, procurar que o/a alumno/a aprenda a aprender, favorecer o traballo cooperativo e a práctica vivenciada e fomentar habilidades para a búsqueda, selección, procesamento, tratamento e comunicación da información, buscando a autonomía do alumnado.

Os principios, estratexias metodolóxicas e fórmulas organizativas que se seguirán son: partir dos coñecementos previos do/a alumno/a, aprendizaxe significativa, aprender a aprender e traballo colaborativo. A aprendizaxe é un proceso interactivo que ten como características: o desenvolvemento en espiral e a globalización, unha metodoloxía activa e integradora, a construción de aprendizaxes significativas, a autorregulación das aprendizaxes, modelos de E-A que atendan á diversidade, a aprendizaxe como proceso interactivo que promova a participación active e dinámica, a reorganización dos coñecementos por parte do alumnado e a funcionalidade.

Atendendo á lexislación vixente, esta Programación segue unha metodoloxía flexible/individualizadora, lúdica, activa, participativa e integradora.

As actividades levadas a cabo son:

- a. Actividades de introdución ou de motivación (coñecementos previos).
- b. Actividades de desenvolvemento.
- c. Actividades de consolidación.
- d. Actividades de avaliación.
- e. Actividades de reforzo e ampliación.

Estes aspectos son comúns a todas as áreas que recolle esta programación, pero destácanse outros específicos que se recollen na seguinte táboa.

Áreas	Metodoloxía Específica
Lingua e Literatura	<p>Iniciarse na utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita de xeito funcional. Para isto é primordial o traballo en grupo, axudando ao alumnado a expresarse adaptándose a diferentes contextos e intencións comunicativas.</p> <p>Incidir na expresión oral e escrita, para expoñer diferentes temáticas.</p> <p>Traballar o fomento e promoción da lectura, favorecendo unha achega con gusto e interese.</p>

Matemáticas	<p>Realizar de maneira sistemática os procedementos que conforman a área.</p> <p>A finalidade é traballar o razoamento lóxico mediante a resolución de problemas, por isto necesitamos dotar os alumnos de ferramentas para acadar este aspecto. É necesario o entramento individual e o traballo reflexivo de: algoritmos, operación, cálculo mental, linguaxe matemático,...</p>
CC. da Natureza	<p>Os alumnos han de iniciarse en coñecer e utilizar algunhas das estratexias e técnicas habituais na actividade científica, tal como a observación, a identificación, análise de problemas, organización e tratamento de datos, experimentación, busca de solucións... polo que é necesario facilitar ferramentas que o posibiliten.</p> <p>Incidir no traballo de estratexias científicas como formular preguntas, planificar e realizar actividades. O traballo colaborativo será indispensable para consolidar o traballo da área.</p>
CC.Sociais	<p>Intégranse diversas disciplinas que estudan ás persoas como seres sociais e a súa realidade nos seus aspectos xeográficos, sociolóxicos, económicos e históricos.</p> <p>O obxectivo das Ciencias Sociais é aprender a vivir en sociedade, coñecendo os mecanismos fundamentais da democracia e respectando as regras da vida colectiva, por iso os alumnos han de iniciarse en coñecer, utilizar destrezas e estratexias para poder dar resposta a aquilo que se lles pide e que consigan o proposto.</p>
Valores Sociais e Cívicos	<p>Formar na reflexión e na vivencia dos valores ao longo de toda a Educación Primaria. Incidiremos no respecto dos dereitos humanos e das liberdades fundamentais, preparándose para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas.</p>

■ AGRUPAMENTOS E ESPAZOS

Os distintos tipos de agrupamento estarán sempre en función das necesidades e intereses pedagóxicos do momento e da actividade. Así, traballaremos con diferentes tipos de agrupamentos:

- **Gran grupo** que, incluírá a todo o alumnado da clase.(Nalgún momento ou actividade pode ser con outro alumnado doutro nivel, a través de videoconferencia, dependendo da actividade).
- **Individual**, para detectar e tratar de solventar posibles problemas, particulares e específicos de cada alumno/a.

A situación de cada alumno/a dentro da aula será fixo para manter controlada a distancia de seguridade e os contactos estreitos tal e como establece o **Protocolo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de Ensino non Universitario de Galicia para o curso 2020-2021**.

Na aula, a disposición do mobiliario permitirá desprazarse con facilidade polos diferentes espazos.

Todas as mesas estarán colocadas en liñas mirando cara a dirección do posto do/a mestre/a, adoptando a maior distancia posible entre pupitres seguindo o Protocolo antes mencionado.

En canto aos espazos comúns: patio, corredores, aula de informática e relixión e biblioteca, empregaranse seguindo as medidas de seguridade establecidas para a prevención da COVID 19, polo que todos os espazos estarán delimitados por zonas, coa sinalización correspondente e antes e despois do seu emprego desinfectarase axeitadamente tendo en conta unha boa ventilación destes.

■ ORGANIZACIÓN DO TEMPO

A organización dos tempos será flexible, en función das decisións didácticas tomadas, do ritmos individuais de aprendizaxe dos alumnos/as e do maior aproveitamento dos recursos humanos e materiais do centro.

En calquera caso, será imprescindible que os discentes coñezan as secuencias temporais que organizan a súa actividade. Nesta programación, os contidos están tratados en unidades didácticas que se distribúen ao longo de todo o curso e os proxectos intercalaranse en sesións dentro de cada unidade.

Na temporalización do temario tamén se ten en conta a dificultade e densidade dos temas, así como as actividades programadas, para atribuírles máis ou menos sesións no seu desenvolvemento, as unidades comprenderán entre 8 e 10 sesións. Sempre será flexible, estando supeditada ás características e necesidades do alumnado, ritmo de aprendizaxe e intereses.

■ MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Empregaranse todos aqueles materiais e recursos que se considere favorecen o proceso educativo e o desenvolvemento das capacidades do alumnado e para a súa selección atenderase a criterios pedagóxicos.

Estes materiais serán diversos, variados e interactivos tanto no que se refire ao contido como ao soporte. Para a súa utilización na aula, haberá que ter en conta que non sexan discriminatorios, non degraden o medio ambiente, ofrezan situacións relevantes de aprendizaxe para adaptarse ás diferenzas individuais e fomenten a curiosidade e a reflexión sobre a propia acción educativa.

No que respecta aos **RECURSOS HUMANOS**, cóntase coa titora e cos especialistas en Lingua Estranxeira, Educación Musical, Educación Artística, Educación Física e Relixión, P.T e A.L. Tamén pode ser posible contar coas familias e con algunha videoconferencia que poida realizar unha exposición sobre algún tema en concreto ó alumnado, dar algunha charla ou facer algunha pequena actuación.

En canto aos **RECURSOS MATERIAIS** inmoables, as clases realizaranse nas aulas do 4º nivel para todas as áreas, a excepción das sesións semanais de relixión e a sesión semanal de informática. Ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas das clases, como a pista polideportiva ou o patio de recreo.

En canto ós recursos materiais móbiles, a aula conta cunha pequena dotación de material: pizarradixital, un ordenador,

diversos libros, biblioteca de aula, xogos didácticos, Cds interactivos, corcho nunha das paredes da aula para colgar material informativo relevante e diversos traballos puntuais dos alumnos/as fora do alcance dos nenos/as.

O material que usará o alumnado para o traballo ordinario na aula estará disposto no seu pupitre e cadeira, non podendo empregar material de uso común de acordo coas normas establecidas ante a COVID 19. Así, este material será:

- **Materiais curriculares impresos**: libros de texto (Santillana), guías didácticas, dicionarios, libros de consulta, fichas didácticas...
- **Outros recursos didácticos**: fotos, mapas, xogos de mesa, quebracabezas, xogos matemáticos, xogos de lectoescritura, pinturas, calendarios, regras, carteis, etc.
- Para a resolución de problemas e cálculo, é interesante o manexo de **material manipulable ou gráfico** que permita un entendemento lóxico do mesmo, como poden ser o uso do ábaco, regretas, sementes, medidas, calculadora, calendarios, reloxos, moedas e billetes...
- **Materiais elaborados polo profesorado**: folletos, guías, instrucións, envases, xornais, ...
- **Material funxible**: cadernos dos alumnos, cartafolios, lapis, rotuladores, gomas, cartolinas, papeis de diferentes tipos, adhesivos, folios, ceras, pinturas, plastilina...
- **Recursos dixitais**: Libro Dixital de cada materia, xogos interactivos, etc.
- **Biblioteca de aula**: Banco de libros, selección de préstamo da biblioteca de centro.
- **Materiais impresos** aportados polo alumnado ou profesorado.
- **Elementos do contorno natural**: sementes, pedras, follas, etc.

As visitas virtuais a museos, exposicións, acontecementos, que sucedan no noso contorno con esta opción a distancia serán aproveitados como un recurso da comunidade, aproveitando as posibilidades que ofrecen, tanto as institucións públicas como privadas, en colaboración coa escola.

■ **RELACIÓN FAMILIA-ESCOLA**

Tal e como se recolle na LOE-LOMCE, as familias terán un papel moi importante na educación dos seus fillos, xa que constitúen o primeiro axente educacional na vida dos nenos e nenas; polo que, como titoras debemos potenciar a colaboración e participación das familias nas actividades e vida diaria da aula.

Así, organizaremos reunións con elas por vía telemática ou telefónica preferiblemente, ao longo de todo o curso, e estableceremos unha canle de comunicación a través da aplicación proporcionada pola Consellería, Abalar Móbil.

Solicitarase por esta vía e por medio da axenda, a participación das familias nas actividades da aula e do centro achegándoas á realidade dos seus nenos/as. Son mostra destas, as propostas de actividades de introdución ás unidades, actividades complementarias, talleres ou solicitude de material funxible para elaborar os nosos propios recursos.

Por outra parte, empregamos a nosa presenza en internet para que os pais poidan visitar a páxina web do centro e a aula virtual de Santillana.

6. PREVISIÓN DO DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN NOS ESCENARIOS DE ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL, SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL.

No caso do desenvolvemento da programación nun **ESCENARIO PRESENCIAL**, levarase a cabo a metodoloxía ata agora citada.

Así mesmo, na **ACTIVIDADE LECTIVA NON PRESENCIAL**, levaranse a cabo actividades interactivas a través da aula virtual da editorial Santillana, así como o envío de tarefas en papel ou a través da Aula Virtual do Centro. Esta será a principal vía de comunicación co noso alumnado e as súas familias, xunto coa aplicación webex, o correo electrónico e a comunicación telefónica.

No suposto dunha **ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL** combinaranse actividades presenciais na aula coas mencionadas anteriormente no suposto dunha ensinanza non presencial.

A metodoloxía de traballo que se seguirá no caso de **ENSINO A DISTANCIA** seguirá a ser construtivista e globalizada, polo que partirá dos coñecementos previos do alumnado, propoñéndolle pequenos retos e experimentos que permitan a manipulación de diferente material que os leve a inferir novos contidos a partir do que xa coñecen. Deste xeito, adquirirán aprendizaxes significativas e proporcionaralles unha maior motivación de cara ao traballo na casa.

Ademais, terase moi en conta a atención emocional do alumnado que traballaremos a través do proxecto da biblioteca “EMOCIONARTE CON TILANDRA”, polo que presentaremos actividades que lles faciliten aos nenos e nenas entender o que lles ocorre e como poden xestionar as diferentes emocións que se lles presentan no seu fogar. Deste xeito, realizaremos actividades como a expresión artística das emocións, a meditación en movemento, un Diario de Tilandra que reflexe diferentes situacións cotiás coas que se sintan identificados...

▪ MÉTODO ALTERNATIVO Á AULA VIRTUAL PARA A COMUNICACIÓN COAS FAMILIAS E MANTEMENTO DA ACTIVIDADE LECTIVA A DISTANCIA.

Durante a actividade lectiva a distancia, a comunicación coas familias farase a través de distintos medios en función das necesidades que se presente, polo que empregaremos: Abalar Móbil, correos electrónicos, videoconferencias, chamadas telefónicas e/ou a páxina web do centro.

Así mesmo, para levar a cabo as actividades lectivas co alumnado traballarase coa aula virtual de Santillana que recolle os libros de texto virtuais e permiten un seguimento continuo da actividade lectiva do alumnado. Ademais proporcionaranse diferentes recursos en papel para aquelas familias que tiveran problemas de conexión ou de acceso a dita aula virtual. Do mesmo xeito, continuaríase co traballo de lectoescritura no libro de texto físico e coa atención do alumnado a través de videoconferencias se fose posible o acceso de todo o alumnado do grupo-clase.

- **MODO DE PROVEER O DEREITO Á EDUCACIÓN AO ALUMNADO QUE NON POIDA SEGUIR A ENSINANZA TELEMÁTICA**

Naqueles casos, nos que o alumnado non poida seguir a ensinanza telemática, asegurase o dereito á educación proporcionándolle material en papel, como actividades fotocopiadas ou libro de texto polo que se lles facilitará un punto de referencia común á familia e á escola para a súa entrega e recepción. Ademais poderase empregar a vía telefónica así como servizos de mensaxería instantánea que permitan o envío de actividades e a súa entrega para a corrección.

- **MECANISMOS QUE O PROFESORADO ADOPTARÁ PARA ASEGURAR O SEGUIMENTO DO CURSO POLO ALUMNADO**

Para asegurar o seguimento continuo do curso a distancia, empregaremos o servizo de seguimento da aula virtual do centro e a de Santillana que proporcionan información sobre as actividades que realizan os nenos e nenas, sobre as veces que se conectan e os resultados que obteñen.

Así mesmo, faranse correccións a través da propia aplicación proporcionándolle ao alumnado unha atención directa e individualizada e unha retroalimentación do seu traballo asegurando que o alumnado se sinta amparado na súa actividade lectiva.

Manteremos videochamadas a través da aplicación Webex e manteremos contacto coas familias a través do correo electrónico e chamadas telefónicas.

No caso do alumnado que non poida seguir o ensino telemático, farase un seguimento telefónico e, se for a posible, a través da entrega de material nalgún punto de referencia.

7. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN.

Para levar a cabo a avaliación, tómase como referencia a **Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia** e o **Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo de educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**. Segundo esta orde, as características nas que esta se basea son: continua, formativa, global e integradora. Terase ademais en conta o progreso do alumno/a no conxunto de todas as áreas do currículo.

A avaliación da aprendizaxe dos alumnos corresponde ao profesor titor que é o encargado de recoller a información proporcionada polos outros profesionais que poidan incidir no proceso de ensinanza-aprendizaxe dos alumnos.

Como os alumnos xa estiveron escolarizados con anterioridade a súa **avaliación inicial** baséase na avaliación final do curso anterior, tamén se teran en conta as observacións que fagan os mestres ao comezo do curso e coa información obtida das familias. Así mesmo levarei a cabo unha avaliación inicial de cada alumno ao longo da dúas primeiras semanas de curso. Esta avaliación inicial terá como finalidade coñecer o punto de partida do alumnado para, a partir de aí, dar a resposta educativa axeitada tendo en conta as necesidades de cada alumno e alumna.

Durante todo o curso lévarase a cabo unha **avaliación formativa, global, integradora e continua** dos progresos dos alumnos. Esta avaliación terá a finalidade de ver en que medida se van acadando os obxectivos propostos e se van desenvolvendo as competencias básicas. Esta avaliación tamén permitirá observar a adecuación da presente programación e se é necesario facer algunha modificación.

Farase tamén unha **avaliación ó final** do curso a partir dos datos obtidos no proceso de avaliación continua. Esta avaliación indicará o grao de consecución dos obxectivos propostos ao principio de curso e o desenvolvemento das competencias básicas.

Cada alumno disporá dunha folla de avaliación personal onde se irá valorando o dominio dos obxectivos. A avaliación farase en función de cada alumno (criterial), tendo en conta as características individuais de cada alumno e os seus propios progresos.

■ AVALIACIÓN INICIAL

Ao inicio do curso, durante o mes de setembro, levarase a cabo unha minuciosa avaliación inicial, tanto de grupo como individual, que nos diagnosticará a situación de partida, así como detectar posibles problemas en cada un dos alumnos/as e dificultades derivadas da fenda dixital.

Esta avaliación terá en conta os informes individualizados do curso anterior, as actividades individuais escritas e orais que se realicen en dito mes de setembro e completarse con outros datos obtidos sobre o punto de partida desde que o alumno/a inicia as novas aprendizaxes.

Esta información deberá terse en conta para o deseño das medidas a adoptar en cada unidade didáctica, de forma que se repasen e introduzan os contidos non impartidos no curso anterior, debido a COVID-19, nas unidades correspondentes deste curso.

Deste xeito, obteremos o punto de partida de cada un dos nenos e nenas e poderemos incidir naqueles estándares nos que presenten maior dificultade. Os **procedementos** cos que avaliamos serán:

- Observación directa
- Conversas
- Fichas fotocopiabiles
- Lecturas
- ...

Os **instrumentos** para a avaliación inicial será o diario de clase e o cartafol, e os aspectos que avaliaremos serán os que nos parezan máis relevantes e bastará con poñer **apto** e **non apto**.

▪ PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para avaliar, empregaremos diferentes técnicas e instrumentos de avaliación tales como:

- **Observación sistemática** das actividades realizadas polos discentes.
- Exploración por medio de **preguntas formuladas polo profesor** durante a clase, que permiten analizar o grao de concentración e interese do alumnado.
- **Producións do alumno ou alumna** que permite ver o seu esforzo, progresos e logros.
- **Mapas conceptuais**: Son recursos gráficos que permiten representar xerarquicamente conceptos e proposicións sobre un tema determinado
- **Avaliación do desempeño**: Consisten no deseño de situacións onde os alumnos demostran as súas habilidades aprendidas ante tarefas xenuínas tales como escribir un texto persuasivo, executar unha peza musical, facer un experimento, solucionar problemas matemáticos, recitar un poema, representar unha peza teatral, entre outros.
- **Listas de control ou verificación e escalas**: Consiste nunha serie de indicadores referidos a características, realizacións e actividades que requiren que o observador indique simplemente se se realizou ou non unha conduta.
- **Rexistros anecdóticos e diarios de clase**.
- **Rúbricas**. Unha rúbrica é, basicamente, unha táboa na que se especifican unha serie de criterios de avaliación adaptándoos a uns niveis de eficiencia
- **Caderno de clase**: Son unha serie de actividades que se realizan en clase co fin de valorar o nivel de comprensión ou execución por parte dos alumnos no proceso de ensino-aprendizaxe.
- **As tarefas ou traballos** que se solicitan aos alumnos para realizar fóra de clase: Poden variar entre exercicios non

rematados na aula, solución de problemas, visitas a lugares, investigación na biblioteca, entrevistas ás familias, visitas culturais , museos entre outros. Pódense realizar de xeito individual ou en grupos cooperativos.

- **Observación e valoración de actitudes** na aula, ante os compañeiros/as e as súas aportacións, profesorado...
- **Orde e limpeza** na presentación dos traballos realizados.
- **Análise das producións dos alumnos/as** (resumos, textos escritos, producións orais, traballos sobre temas propostos...)
- **In intercambios orais cos alumnos/as** (diálogos, postasen común, intercambios de opinións, asembleas...)
- Facer **probos específicos** (utilízanse para verificar o grao de rendemento ou aprendizaxe lograda polos estudantes): orais, escritas, obxectivas, abertas...
- Realización das **probos de avaliación de competencias** e de diagnóstico das unidades.

▪ **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO**

Na avaliación serán tidos en conta todos os elementos que compoñen o currículo, e os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para avaliar o grao de adquisición das Competencias Claves. Establecen o tipo e grao de aprendizaxe que se acadou ou se desexa acadar. Así tamén establécense uns criterios mínimos esixibles

0 a 4	5	6	7 – 8	9 -10
INSUFICIENTE	SUFICIENTE	BIEN	NOTABLE	SOBRESALIENTE

Entenderase como **avaliación positiva** toda aquela que sexa 5 ou superior

Os criterios de avaliación do alumnado son os que veñen reflexados neste documento para cada unha das áreas:

○ **Criterios de cualificación:**

- **Probas puntuais (orais e escritas) → 60%**
- **Actitude e participación. Esfuerzo → 20%**
- **Traballo individual e engran grupo (Tarefas: presentación e elaboración) → 20%**

Tamén se terá **en conta aspectos** como:

- Grao de esforzo de cada alumno.
- Grao de motivación por aprender e realizar as tarefas propostas.
- Situación familiar que pode estar influíndo na motivación e no esforzo dun alumno.
- Necesidades educativas que poidan presentar os alumnos.
- Interese por realizar ben os seus traballos.
- Outras circunstancias: enfermidade longa,...

En relación co traballo diario co alumno, aplicarase e esixirase:

- As tarefas que o alumno non remate na aula deberán ser completadas na casa para a xornada lectiva seguinte co fin de non perder o ritmo do grupo.
- Os alumnos reforzarán por sí mesmos aqueles contidos que se lles presentan na aula para conquistar un nivel axeitado; repectando sempre as características e ritmo de traballo do neno.

- Os alumnos deberán ter unha axenda na que diariamente anotarán o seu traballo pendente e a titora as observacións oportunas para que os pais/nais/titores teñan coñecemento puntual da evolución do seu fillo/a (estas observacións deberán traelas asinadas ao día seguinte da recepción). Calquera incidencia tanto a nivel persoal como académico será anotada nesta axenda. A axenda non será revisada pola mestra a diario. Terá só valor informativo para o alumno e a familia.
- Un uso axeitado dos materiais empregados na aula tanto comúns como propios.
- Unha presentación correcta, atractiva, e limpa dos escritos e traballos. Nos cadernos aplicaranse as normas que a titora lles explique a principio de curso para todas as materias.
- A custodia dunha carpeta na que se recollan, en limpo e ordenados, os materiais utilizados que non figuren nos libros de texto: fichas de ampliación, vocabulario, fotocopias, explicacións ou sinxelos traballos puntuais sobre temas determinados...
- Unha progresiva corrección ortográfica, para a que serán importantes instrumentos: ditados, redaccións...
- Unha atención especial á utilización de sinónimos e á non repetición de palabras ou formas.
- Un esforzo especial por non cambiar de lingua cando se está expoñendo, disertando, dialogando ou simplemente traballando nun idioma concreto.
- Unha coidada utilización do léxico (palabras malsoantes), aplicable igualmente a tódolos ámbitos da vida do centro.
- Unha solidariedade e compañeirismo cos demais membros do grupo.
- Un coidado da hixiene corporal: ducha, muda da roupa, ventilación da aula, coidado e pulcritude no comedor, lavado das mans á volta do recreo e dos dentes despois de xantar,...

En canto á valoración dentro de cada materia terase en conta:

- **Comúns a todas as materias:** probas escritas, traballo diario na clase, asimilación de contidos, tarefas e outros traballos realizados na casa, presentación e corrección do caderno e uso das TIC.
- **En Matemáticas** considerarase especificamente, ademais do dominio do cálculo, a capacidade de razoamento e de resolución dos problemas, e a capacidade de operar e de coñecer e de medir corpos xeométricos.
- Nas **linguas Galega e Castelá** teranse en conta dun xeito específico as lecturas realizadas (con verificación das fichas realizadas); a utilización da prensa; a comprensión de textos orais e escritos; a expresión oral; a

expresión escrita; a correcta utilización da ortografía (verificable en ditados, textos escritos, redaccións...); a asimilación do léxico novo; e a comprensión e o razoamento gramatical.

- En **Ciencias Naturais e Sociais** valorarase dun xeito particular: a asimilación dos contidos novos; o coñecemento do corpo propio; a adquisición dun xeito de vida saudable; a valoración dunha alimentación variada e equilibrada; a adquisición dunha visión histórica da nosa civilización; o emprego adecuado de gráficas, liñas do tempo e mapas; a ubicación de Galicia e España no mundo, coas súas especificidades paisaxísticas, climáticas, culturais e socioeconómicas.

Atendendo ao recollido no Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria:

- “O alumno/a accederá ao curso ou á etapa seguinte sempre que se considere que logrou os obxectivos que correspondan ao curso realizado ou os obxectivos da etapa e que alcanzou o grao de adquisición das competencias claves
- “O equipo docente adoptará as decisións correspondentes sobre promoción da alumnado tomando especialmente en consideración a información e o criterio do profesora do titor.”

A toma de decisión aterase aos seguintes criterios:

- Promociona o alumno que supera todas as materias.
- Promociona o alumno que é avaliado negativamente, como máximo, nunha materia.
- Non promociona o alumno que teña dúas materias avaliadas negativamente das catro seguintes: Matemáticas, Lingua galega, Lingua castelá, Ciencias sociais, Ciencias da natureza.
- Non promociona o alumno que teña tres ou máis materias avaliadas negativamente.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Na Educación Primaria porase especial énfase na Atención á Diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e, na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades. Para abordala, polo tanto, tomamos como marco de referencia o *Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, nos que se imparten as ensinanzas reguladas na Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación*. Así prestaráselle especial atención durante a etapa á atención personalizada dos alumnos e das alumnas, á realización de diagnósticos precoces e ao establecemento de mecanismos de reforzo para lograr o éxito escolar.

Unha das finalidades que ten a avaliación é a de detectar o máis pronto posible necesidades educativas que vaian xurdindo nos alumnos. No caso de que aparezan estas necesidades será fundamental levar a cabo unha serie de medidas de atención á

diversidade para responder ás necesidades detectadas. Estas medidas de atención á diversidade terán como finalidade a de adecuar o proceso de ensinanza-aprendizaxe ás características individuais dos alumnos.

Seguirase o procedemento de derivación ao Departamento de Orientación que ten establecido o centro, para que se realicen as valoracións psicopedagóxicas necesarias para que o alumnado sexa atendido por as mestras de AL e PT. Os mestres con dispoñibilidade horaria e nas horas de garda, cando nos faga falta cubrir ausencias, impartirán sesións de apoio nas aulas.

As **MEDIDAS ORDINARIAS** de atención á diversidade serán:

- Adecuación da estrutura organizativa da aula
- Agrupamentos flexibles
- Reforzo educativo: levarase a cabo cando sexa preciso adecuar aspectos como a metodoloxía, actividades a realizar, etc. O reforzo educativo terá como finalidade responder a necesidades temporais que poidan xurdir na aula. Este reforzo educativo levarase a cabo empregando:
 - Fichas de reforzo: para aqueles alumnos que teñen máis dificultades para comprender e interiorizar os contidos.
 - Fichas de ampliación: para aqueles alumnos que teñen un ritmo de aprendizaxe máis rápido,
 - Atención individualizada: para explicar e traballar aqueles contidos que lles resulten máis complicados aos alumnos e alumnas.
- Apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.
- Adaptacións metodolóxicas.
- Adaptación dos instrumentos de avaliación.

Unha vez esgotadas estas medidas e por ser insuficientes teranse en conta **MEDIDAS EXTRAORDINARIAS** de atención á diversidade como:

- Apoio dentro da aula do profesorado especialista de PT e AL.
- Atención educativa al alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para una asistencia continuada al centro.
- Adaptación Curricular: esta medida de atención á diversidade levarase a cabo cando sexa preciso adecuar os obxectivos, contidos ou criterios de avaliación. Para levar a cabo a Adaptación Curricular deberemos partir do Informe elaborado polo Departamento de Orientación e onde se reflectirán as Necesidades educativas do alumno ou alumna.

Queremos que os nosos e nenas sexan os protagonistas da educación e da escola e pensamos que están por encima, incluso, de todo o que supón este documento. E por suposto, para o seu desenvolvemento e a súa aprendizaxe, queremos favorecer o seu benestar, o xogo libre e momentos de disfrute, pero sen esquecernos das aprendizaxes individuais e colectivas.

Os discentes son moi diversos e, nesta diversidade, queremos favorecer unha educación personalizada e inclusiva, que teña en conta esas diferenzas individuais, os seus distintos ritmos de aprendizaxe, as competencias básicas e as intelixencias múltiples, os seus intereses e os seus estilos de aprendizaxe.

▪ MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE PARA O PRESENTE CURSO.

Esta programación está feita para os nenos de 4º de Educación Primaria. Despois de ter feita a correspondente avaliación inicial podemos dicir que a maioría dos nenos non presentan necesidades educativas agás tres alumnos que pasaron con unha materia pendente e outra alumna con necesidades educativas asociadas TDAH. Estes alumnos recibirán apoio na aula por parte da P.T

A medida que avance o curso seguiranse adoptando aquelas medidas que se consideren oportunas para dar resposta ás posibles necesidades educativas que poidan ir xurdindo.

En canto ao **material empregado** para levar a cabo estas medidas de atención á diversidade utilizaranse en:

- Linguas Galega e Castelá: fichas de ampliación e reforzo, de comprensión lectora, e de ortografía, xunto con exercicios do reforzo en diferentes repositorios de actividades na rede.
- Matemáticas: fichas de ampliación e reforzo variadas en función das necesidades que o alumno presente en cada momento.

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Polo seu carácter educativo e cultural consideramos de gran valor para os noso alumnado a participación nestas actividades, durante este curso 2020-2021 participaremos naquelas actividades propostas na Programación Xeral Anual do centro, así como nas actividades culturais, educativas e pedagóxicas, obras de teatro, musicais, animación lectora, deportivas, etc; que se oferten desde as institucións e entidades públicas e privadas de xeito virtual e que poidamos aproveitar desde as aulas para o enriquecemento do currículo.

Ademais, realizaremos saídas ao exterior da aula e ao contorno máis próximo: patio, bosque próximo, sendas verde, ... que teñan interese no proceso de ensinanza aprendizaxe do alumnado.

Todas estas actividades, dadas as circunstancias actuais, serán de carácter on-line ou presenciais, sempre e cando, sexa necesario cumprindo co **Plan de Adaptación á situación COVID-19** e garantindo a estanqueidade dos grupos de convivencia estable.

A nivel de aula participaremos nas conmemoracións publicadas no Calendario Escolar organizando actividades diversas co fin de salientar a importancia da correspondente conmemoración: realización de murais, visionado de vídeos, fichas, cancións, presentacións dixitais, lecturas, web quest, etc.

10. TRATAMENTO TRANSVERSAL DE EDUCACIÓN EN VALORES

A educación escolar ten como finalidade básica a de contribuír a desenvolver persoas con capacidade para desenvolverse na sociedade. Para tal fin, ademais dos coñecementos das diversas disciplinas, hai certas cuestións na época actual que reclaman unha atención prioritaria; por iso a LOMCE incorpora no currículo os elementos transversais, que deben impregnar toda práctica educativa, pois, educar en valores é participar nun auténtico proceso de desenvolvemento e construción persoal, é formar cidadáns/as auténticos que saiban asumir conscientemente os retos da globalización e poidan comprometerse na construción dun mundo máis xusto, máis inclusivo, equitativo e intercultural. Os elementos transversais que debemos transmitir aos nosos alumnos/as son os seguintes:

- **Educación para a Paz.** Sabendo respetar e aceptar as aportacións dos demais e recoñecendo a importancia de compartir e axudar aos que o precisan.
- **Educación Moral e Cívica.** Valorando o traballo en equipo, respetando e aceptando as regras dos xogos, así como o turno de palabra, as normas e as opinións dos demais.
- **Igualdade de Oportunidades entre Sexos.** Valorando a igualdade de capacidades entre os sexos, colaborando en calquera tipo de actividade e tarefa e evitando termos e expresións que denoten discriminación.
- **Educación para a Saúde.** Practicando unha vida saudable, activa e autónoma, desenvolvendo hábitos correctos de hixiene, de alimentación e posturais.
- **Educación Ambiental.** Recoñecendo a importancia de conservar o medio no que viven e creando compromisos persoais para a mellora e mantemento do medio ambiente.
- **Educación Vial.** Coñecendo o entorno máis próximo e as normas básicas de circulación, tanto como peatón como viaxeiro e reflexionando sobre as súas propias conductas e actuacións.
- **Educación Sexual.** Aceptando o seu propio corpo e o dos demais, e demostrando os seus sentimentos e afecto hacia as demais persoas.

Deben ser tratados de modo **interdisciplinar** en todas as áreas ao longo da etapa de educación primaria, a través das distintas actividades de ensinanza aprendizaxe propostas que se leven a cabo desde a aula e a escola.

11. CONTRIBUCIÓN AOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

Co fin de facilitar a consecución dos obxetivos propostos na LOMCE e no Decreto 105/2014 o centro desarrolla diversos Plans e Proxectos, dende a aula contribuímos a súa consecución a través de diferentes accións.

▪ CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO DO CENTRO

Este curso, traballárase en colaboración co programa PLAMBE (Plan de Mellora de Bibliotecas Escolares) un proxecto de centro chamado “**Camifando con Tilandra**”.

▪ CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE INTRODUCCIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN (PLAN TIC)

É importante facer un bo uso das TIC, como recolle o ordenamento legal, utilizando as novas tecnoloxías partindo do alumnado e do currículo, baseados no Software libre, na ética e na educación en valores, como a solidariedade, o compartir, a honestidade, os dereitos e a liberdade no uso do coñecemento.

Nas aulas do cuarto nivel contamos cunha pizarra dixital para escribir e facer cálculos, dende a cal podemos empregar o libro dixital co que contamos en todas as áreas, así como o uso de CDs, videos,...

Así mesmo, contamos cun ordenador en cada aula que será empregado tanto como instrumento de búsqueda de información na rede sobre contidos das materias así como transversais, como para realizar actividades das diferentes materias empregando os materiais curriculares en soporte dixital dos que dispoñamos, incluíndo os que están na rede; para a realización de documentos de texto (poemas, contos, adiviñas, trabalinguas...).

Dende a programación de aula propóñense actividades a realizar apoiadas nas TIC, realización de SYMBALOO, LIM, emprego do ordenador de aula e aproveitamento da aula de informática.

Acudiremos unha vez á semana á aula de informática para familiarizar ao alumnado no uso da aula virtual do centro e na propia da editorial Santillana, iniciarse no tratamento de textos en distintos formatos, presentacións de traballos, uso da aplicación Openboard e na búsqueda guiada de información para a realización de proxectos e investigacións.

Desta maneira búscase que o alumnado sexa cada vez máis autónomo e responsable na utilización das TIC, e preparamos para un posible escenario de actividade lectiva non presencial ou semipresencial.

▪ CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DE CENTRO

Desde a aula, contribuiremos ao Proxecto Lingüístico de Centro e á mellora da competencia en comunicación lingüística do alumnado fomentando o uso da lingua galega a través de actividades de interese para o alumnado como exposicións orais, producións plásticas e dramatizacións. Ademais participaremos nas actividades propostas polo Equipo de Dinamización da Lingua Galega como no Día das Letras Galega, o día de Rosalía...

O Proxecto Lector busca integrar todas as tarefas educativas enfocadas á lectura, comprensión lectora e escritura. É labor de todo o equipo docente, pero cada mestre dende a súa programación recollerá as actividades a levar a cabo para contribuír con este proxecto.

Realizaranse lecturas diarias, ao longo da xornada escolar, en sesións de 30 minutos para que todos/as os/as alumnos/as do centro dediquen á lectura fomentando neles o gusto pola lectura.

Estas lecturas consistirán en lecturas individuais dos libros da biblioteca de aula, lecturas compartidas dun mesmo libro, lecturas en diferentes soportes de textos diversos: poemas, contos, adiviñas, cantigas, audiolibros, lectura de xornais,...

Empregarase a metodoloxía PLSS, para que o alumnado realice unha lectura autónoma e de lecer. Que encontren nese momento un espazo para o divertimento.

Debido o pouco hábito que teñen a maioría dos alumnos e alumnas á lectura, será fundamental levar a cabo actividades que fomenten este hábito de maneira que sintan o pracer da lectura e que non o vexan como unha obriga que lles mandan no colexio.

Para tal fin, a biblioteca de aula e a escolar serán un espazo permanentemente accesible para os alumnos e alumnas. Debido ao momento de pandemia no que nos atopamos utilizarase, polo momento, a biblioteca de aula a cal completárase con libros da biblioteca do centro que levaremos para a aula para as lecturas diarias.

▪ **Actividades específicas para o fomento da lectura e a súa comprensión na aula de 4º**

Ademais de todas as actividades indicadas ao longo da presente programación no apartado de fomento á lectura en cada unha das unidades nas distintas áreas, algunhas actividades que se levarán a cabo na aula para motivar aos nenos a ler máis son:

- Insistir na reunión inicial con pais da importancia que supón o hábito lector para o desenvolvemento académico dos seus fillos, resaltando a baixa comprensión do alumnado no enunciado de exercicios e exames. Explicarlles que debe ser unha tarefa de colaboración entre familia e escola.
- A lectura diaria mencionada no Plan Lector que se levará a cabo despois do recreo, coa realización do Lectómetro e un Diario de Lecturas onde cubrirán unha pequena ficha cos datos do libro e un comentario do mesmo.

- Os nenos e nenas contarán ou resumirán aos demais nenos algúns dos contos que vaian lendo, podendo así observar a comprensión da lectura realizada e posibilitando aos nenos e nenas exteriorizar e compartir os sentimentos que cada lectura lles produce.
- Durante o curso realizarán fichas de comprensión lectora que constarán dun breve texto e as súas correspondentes preguntas.
- Unha vez á semana debateremos sobre as noticias máis salientables fomentando a lectura de xornais.

▪ CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA DO CENTRO

A convivencia é un obxectivo formativo e fundamental no proceso educativo.

1º) Para conquerilo con efectividade, na programación de aula incluímos actividades colectivas relativas a:

- **Xestión do grupo:** Solución de conflitos, normas...de casos reais que se presentan dentro e fóra da aula. Debates que suxiran procesos de reflexión, sobre casos reais e hipotéticos. Planificación e revisión de normas de conduta mediante asembleas, a calquera nivel: escolar, familiar ou social
- **Actividades cooperativas** na aula que necesitan de todos ou parte do grupo e, para a súa realización, teremos en conta as aprendizaxes previas, as competencias básicas, as intelixencias múltiples, os intereses e as preferencias individuais, que valoren o papel de todos e cada un dos implicados. Así, por exemplo, poderemos facer: obras de arte e festivais, traballos en grupo, investigacións,...
- **Acordos coas familias** e especificar en que nos comprometemos a axudar para facilitarlle o proceso educativo aos nosos nenos e nenas:
- **Criterios educativos comúns**, sobre todo en hábitos de traballo, alimentación e hixiene. Loitar por modelos coherentes de comportamento.
- **Contacto permanente** e diario gracias ao papel das **axendas escolares**.
- **Coordinación permanente** para a realización de actividades dentro e fóra da aula como: traballos plásticos, elaboración de murais, exposicións, disfraces,...

2º) Actuacións individuais para tratar casos concretos de comportamentos anómalos. Este grupo en xeral é moi tranquilo, e pode resumirse en chamadas de atención puntuais e nada significativas.

Nestes e outros casos que se presenten, propoñemos:

- Amosar unha **actitude tolerante, flexible e paciente**.

- Actuar como un **modelo de conducta reflexiva**.
- Evitar as recriminacións verbais, **corrixir en privado e felicitar en público**.
- **Ignorar os comportamentos** e as chamadas de atención que non sexan moi molestos.
- Anticiparse e **prever situacións** que poidan presentar problemas adxudicándolle **tarefas de responsabilidade**, borrar o encerado, repartir cadernos, prender o ordenador, mandalo a un recado a outro lugar fóra da aula, que permitan a súa mobilidade e que faga que esqueza pronto o capricho.
- **Evitar** a acusación, ridiculización, etiquetaxe moral ou estigmatización, por parte dos demais cara el.
- Realizar **entrevistas periódicas individuais** con el, sobre o seguimento e motivación da conduta, que nos poden servir tamén para **detectar o nivel de integración dentro do grupo**.
- Facer un **seguimento das súas condutas, anotándoas todas** tal e como se produciron.
- Favorecer a súa **integración** cando a conduta é adecuada e conseguir **que os demais o ignoren cando se porta mal**.
- Chegar a **acordos con contratos de conduta** adaptados á súa idade.
- **Retirar** da mesa calquera **obxecto** que poida servirllle de **distracción**.
- Estar o **máis próximo** a el posible.
- De non dar resultado todo isto, poñerase en marcha a aula de convivencia, a que debe acudir tras facer un informe detallado dos porqués deste decisión.

12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

A presente Programación está suxeita a cambios que se poderán ir introducindo ao longo do curso e que despois se reflectirán na Memoria. Estes cambios terán lugar sempre que se detecte que a Programación non se adecue ás necesidades do alumnado e será produto da avaliación continua que se irá realizando ao longo do curso de dita Programación. É tan importante avaliar o proceso de aprendizaxe dos alumnos como o de ensinanza dos mestres.

Estes aspectos quedarán recollidos no caderno do mestre. Por unha banda, un rexistro de seguimento da avaliación e por outra un seguimento da programación coas observacións oportunas ao longo do proceso de ensinanza aprendizaxe.

Para isto, realizaremos unha revisión trimestral coa súa posterior modificación, se fora o caso.

Ademais, realizarase a escala de observación en cada unidade didáctica sobre a práctica docente e o sobre o proceso de ensino e aprendizaxe de xeito que se poderán facer aportación ou eliminación de contidos con respecto ó previsto, en calquera momento que se considere oportuno.

Así mesmo, para avaliar a planificación da miña proposta pedagóxica, levarei a cabo distintos mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos a través dunha rúbrica e o análise da praxe educativa en base aos resultados obtidos polo alumnado na súa avaliación para poder facer, así, unha proposta de mellora a través dun informe escrito trimestral.

Finalmente sinalar que se reflexionará e realizará unha avaliación dos seguintes aspectos:

- Grado de adecuación dos obxectivos propostos para cada unha das Áreas.
- Secuenciación e temporalización dos contidos e das actividades.
- As condicións organizativas e a adecuación dos recursos dispoñibles,
- A adecuación das actividades propostas,
- A idoneidade da metodoloxía empregada.
- Adecuación dos criterios de avaliación aos obxectivos propostos.
- Aportación dos obxectivos e os contidos para o desenvolvemento das Competencias Básicas.
- Métodos, instrumentos e estratexias de avaliación empregados.
- Recursos materiais empregados, se se adaptaron os obxectivos programados, se foron motivadores para o alumnado, etc.
- Medidas de atención á diversidade, ver se realmente deron resposta ás necesidades de cada un dos alumnos.
- Resultados acadados coas actividades realizadas para o fomento da lectura, se foron motivadoras para o alumnado.
- Grao de utilización das TICS na aula.

▪ **RÚBRICA PARA A REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN**

1.- Modelo de autoevaluación del método de enseñanza del profesor/a.

Hacemos interesante la materia	Si	No	A veces
Estimulamos el trabajo del alumnado	Si	No	A veces

Damos ánimos en el trabajo	Si	No	A veces
ORIENTACIÓN			
Respondemos a las preguntas y dudas	Si	No	A veces
Escuchamos con atención al alumnado	Si	No	A veces
SOCIALIZACIÓN			
Fomentamos las actividades en grupo	Si	No	A veces
Permitimos elegir al alumnado actividades	Si	No	A veces
Evitamos actitudes sexistas y discriminatorias	Si	No	A veces
PERSONALIZACIÓN			
Nos relacionamos con todo el alumnado	Si	No	A veces
Ofrecemos ayuda individualizada	Si	No	A veces
INSTRUCCIÓN			
Explicamos con claridad	Si	No	A veces
Indicamos como deben trabajar	Si	No	A veces
ORGANIZACIÓN			
Estructuramos la participación	Si	No	A veces
Organizamos las actividades	Si	No	A veces
INNOVACIÓN			
Incitamos al alumnado a que exprese sus ideas	Si	No	A veces
Introducimos materiales y métodos nuevos	Si	No	A veces
AFECTIVIDADE			
Reconocemos el mérito de lo que hace el alumnado	Si	No	A veces
Alentamos y damos ánimo	Si	No	A veces
Desaprobamos al alumnado cuando se equivoca	Si	No	A veces

2.- Modelo de evaluación de las Unidades Didácticas por parte del alumnado

Aprendí mucho con la unidad	Sí	No	A veces
Las actividades eran interesantes	Sí	No	A veces
Me gustaría aprender más cosas de la unidad	Sí	No	A veces
¿Qué fue lo que más me gustó de la unidad?			
¿Qué fue lo que menos me gustó?			
Dale una valoración a la unidad del 1 al 10			

3.- Modelo de evaluación del profesorado

Las clases son amenas	Sí	No	A veces
Varía las actividades	Sí	No	A veces
Ayuda si es necesario	Sí	No	A veces
Explica con claridad	Sí	No	A veces
Nos trata de forma adecuada	Sí	No	A veces
Escucha nuestras opiniones	Sí	No	A veces
Tiene unas normas muy claras para la clase	Sí	No	A veces
Valora nuestras propuestas	Sí	No	A veces
Se puede hablar con él/ella	Sí	No	A veces
Nos corrige cuando actuamos mal	Sí	No	A veces